

Bc. Barbora Krečmanová

„Zahraniční politika“ vyšších územně samosprávných celků v České republice

Abstrakt

Příspěvek poskytuje čtenářům základní informace o vyšších územně samosprávných celcích v České republice. Přitom se zabývá teoretickým konceptem devoluce a zahraniční politiky České republiky krajské a obecné samosprávy. Druhá část textu se věnuje určitým aspektům zahraniční politiky vyšších územně samosprávných celků v České republice se zaměřením na regionální politiku příhraniční spolupráce a euroregiony. Zvláštní pozornost je věnována krajům a jejich zahraničním partnerům. Práce popisuje porovnání všech 13 krajů a hlavního města Prahy, jejich aktivní spolupráce se zahraničními partnery, zapojení do euroregionů a angažmá krajů v mezinárodních organizacích.

Klíčová slova

Česká republika; devoluce; Euroregion; příhraniční spolupráce; vyšší územně samosprávné celky; Zahraniční politika

Abstract

The article is mainly focused on basic information about higher territorial self-governing units in the Czech Republic. The paper focuses on the theoretical concept of devolution and foreign policy of the Czech Republic, provincial and municipal governments. The second part of the study deals with certain aspects of the foreign policy of higher territorial self-governing units in the Czech Republic with a focus on regional policy of cross-border cooperation and euro-regions. Special attention is paid to regions and their foreign partners. The work describes a comparison of all 14 teams ie 13 counties and the City of Prague, their active cooperation with foreign partners, involvement in the Euro-regions and regional engagement in international organizations.

Keywords

Cross-border cooperation; Devolution; Euroregion; Foreign policy; Second-level territorial units; The Czech Republic.

Seznam zkratek

AKČS	Asociace krajů České republiky
ČR	Česká republika
ERN	Euroregion Neisse-Nisa-Nysa
EU	Evropská unie
LAU	Místní samosprávné jednotky (Local Administrative Units)
MHMP	Magistrát Hlavního města Prahy
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek

Úvod

V rámci předkládané studie je sledována problematika „Zahraniční politiky“ na úrovni vyšších samosprávných celků v České republice. Česká republika jako unitární stát bez autonomních oblastí je od reformy v roce 2000 rozdělena celkem 14 celků (13 krajů a Hlavní město Praha). Tyto prošly od doby svého vzniku postupným procesem emancipace. Postupně se tak etablovala hospodářská, sociální, dopravní či dokonce bezpečnostní politika na úrovni krajů.

Celá řada agend na úrovni kraje nepostrádala i zahraniční či příhraniční hrozbu a z tohoto důvodu si předkládaná práce klade otázku, zda a nakolik je možné hovořit o zahraničních politikách krajů. Práce se pokusí získat informace o prioritách a směřování zahraničních politik krajů. Zjištěné informace budou vzájemně porovnány, s cílem potvrzení či vyvrácení následujících hypotéz.

- **Hypotéza č. 1:** Významnou roli ve sledované oblasti příhraniční spolupráce (spolupráce se „second level teritorial units“ v sousedních zemích, s nimiž ten který kraj přímo sousedí) sehrávají i vazby krajů na euroregiony, tedy regionální přeshraniční sdružení obcí.
- **Hypotéza č. 2:** Interakce s teritoriálně vzdálenějšími územími je méně častá, méně intenzivní.
- **Hypotéza č. 3:** Specifický rozměr této problematiky představuje zapojení krajů do aktivit po linii Evropské unie, případně dalších mezinárodních organizací.

Co se týče informačních zdrojů pro potřeby této studie, pak teoretické pasáže se mohou opírat o určitou sekundární vědeckou literaturu. Detailnější sonda do této problematiky však bude založena na informacích z denního tisku, relevantních internetových stránek, respektive dokumentů vydávaných jednotlivými kraji.

Získané informace umožní porovnání zahraniční politiky jednotlivých vyšších územních celků a poukáží tak na rozdílnost přístupů a propracovanosti jednotlivých dokumentů, což má přímou souvislost i s praktickou částí realizace zahraniční politiky jednotlivých krajů. Toto je ovlivněno i zájmem o spolupráci jak ze strany partnerů, tak například množstvím euroregionů, které se nacházejí na území jednotlivých krajů.

Základní informace o vyšších územně samosprávných celcích v České republice

Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků, upřesnil obecný ústavní článek pojmově (jedná se o kraje) i početně (vytvořil 14 krajů – včetně Hlavního města Prahy).

Zákon o územním členění státu rozkreslil republiku na kraje jako územní jednotky bez obsahu, zatímco ústavní zákon vytvořil jiné kraje, jako samosprávné subjekty veřejné správy, obdařené z Ústavy právní subjektivitou. Ústavní zákon č. 347/1997 Sb. tedy vytvořil kraje s odlišným územím a v jiném počtu, jako vyšší územní samosprávné celky, které jsou samy o sobě subjekty veřejné správy.¹ Kraje mají:

- hranice vyznačené na mapě;
- osobní podstatu (občané respektive obyvatelé kraje);
- ekonomický základ (majetek a finance);
- vlastní orgány a působnost stanovenou zákony.

I když orgány samosprávných krajů působí v sídlech těchto 14 krajů, současně řada státních institucí krajské úrovně zůstává v sídlech krajů původních. Zvláštní zákony, kterými jsou takové instituce zřízeny, jim však novelizacemi v některých případech nově vymezily územní působnost tak, aby reagovala na vznik samosprávných krajů (např. finanční ředitelství). Například některé zeměměřické a katastrální inspektoráty nyní vykonávají působnost pro dva samosprávné kraje (v Opavě pro Olomoucký a Moravskoslezský kraj, v Liberci pro Liberecký a Ústecký kraj apod.).²

Obecně lze tedy shrnout, že územní působnost nově vytvořených samosprávných krajů je vymezena ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., a to výčtem okresů, které území jednotlivých samosprávných krajů tvoří. Územní působnost státních správních úřadů krajské úrovně nemusí být s územím samosprávných krajů totožná a je třeba pečlivě ji vyčíst z příslušných zvláštních zákonů, jimiž jsou tyto úřady zřízeny.

Stěžejní milníky, týkající se existence vyšších územně samosprávných celků v České republice po roce 1993

V roce 1993 vyšší územně samosprávné celky předpokládá článek 99 a následující zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky kde stojí „Česká republika se člení na obce, které jsou základními územními samosprávnými celky, a kraje, které jsou vyššími územními samosprávnými celky“.³

¹ Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

² Seznam zeměměřických a katastrálních inspektorátů. Český úřad zeměměřičský a katastrální. <<http://www.cuzk.cz/Urady/Zememericke-a-katastralni-inspektoraty.aspx>>.

³ Ústavní zákon čl. 99 zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

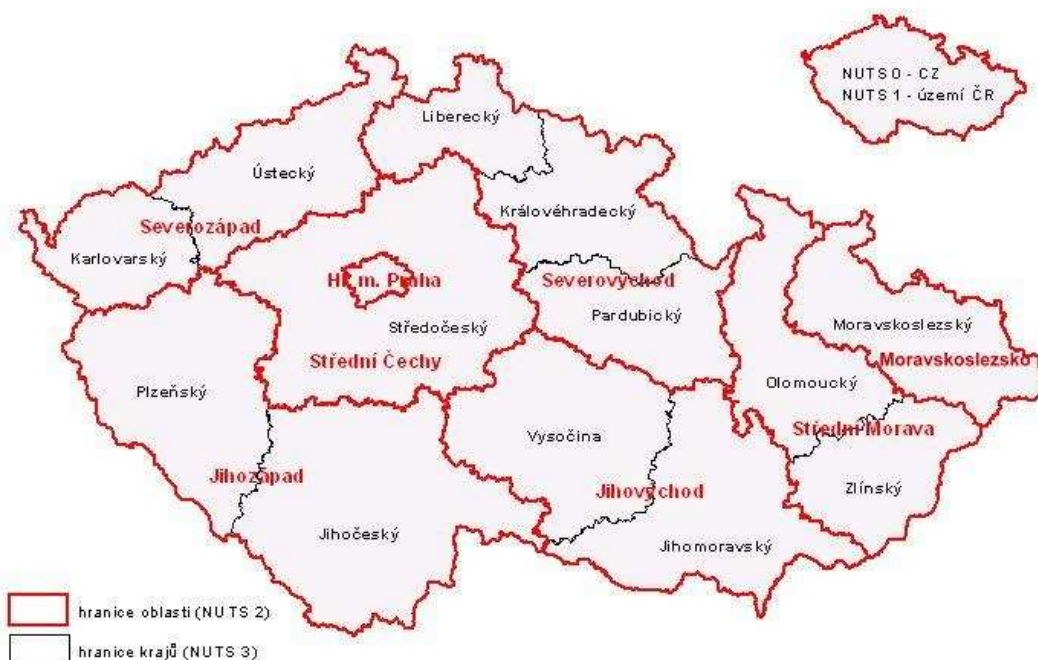
Dne 1. ledna 1996 došlo ke zřízení okresu Jeseník (718,96 km², 24 obcí) a to jeho vyčleněním z území okresu Šumperk.⁴

Dne 3. prosince 1997 byl stanoven Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územně samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky⁵, stanovil počet krajů v České republice na 14 (13 + Hlavní město Praha). Stejný zákon stanovil názvy krajů a jejich vymezení výčtem okresů. Zákon vyslovil předpoklad, že takto bude republika strukturována od 1. ledna 2000.⁶

V roce 1998 bylo přijato usnesení vlády č. 707, k návrhu na vymezení územních jednotek NUTS (nomenklatura územních statistických jednotek) v České republice pro potřeby statistické a analytické a pro potřeby Evropské unie. Vláda doporučila Českému statistickému úřadu, aby po dohodě se Statistickým úřadem Evropských společenství (Eurostat) a s odkazem na článek 19 odstavce 1 zákona č. 89/1995 Sb., o Českém statistickém úřadu, vymezil síť jednotek NUTS na území České republiky.⁷

Ilustrace: Vymezení oblastí NUTS 2 a NUTS 3.⁸

Oblasti (NUTS 2) a kraje (NUTS 3) České republiky

⁴ O stejný statut přitom usilovalo i 48 dalších měst.

Pouze Jeseník bude novým okresním městem; in: Hospodářské noviny, 24 XI. 1994, s. 1.

⁵ Novela Ústavy se týkala článku 99 (namísto do té doby užívaného neutrálního pojmu „vyšší územně samosprávný celek“ je použit pojem „kraj“).

⁶ Vymezení územních jednotek NUTS v České republice pro potřeby statistické a analytické a pro potřeby Evropské unie. Český úřad zeměměřičský a katastrální.

<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vymezeni_uzemnich_jednotek_nuts_v_cr_pro_potreby>.

⁷ Český statistický úřad. <<http://www.czso.cz/cz/cisla/kartog/nuts/nuts.htm>>.

⁸ Český statistický úřad. <http://www.czso.cz/cz/cisla/kartog/nuts/obr/nuts2_3.jpg>.

Reakce na vývoj ze dne 26. října 1998 sdělilo vedení Statistického úřadu Evropských společenství (Eurostat), že po konzultaci s hlavními uživateli regionální statistiky v rámci Evropské komise, přijme návrh na regionální průřezy České republiky (1 územní jednotka na úrovni NUTS 1, 8 jednotek na úrovni NUTS 2 a 14 jednotek na úrovni NUTS 3).⁹

Dne 1. ledna 2000 byl okamžik vzniku krajů v České republice. Krajské úřady přitom zprvu vykonávaly pouze přenesenou působnost státní správy (prostřednictvím ředitele krajského úřadu a jeho aparátu).

V roce 2000 byl přijat zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské řízení). Ten stanovuje samosprávné kompetence krajů.¹⁰

Ve stejném roce byl přijat zákon č. 131/2000 Sb., o Hlavním městě Praze.¹¹ Na Hlavní město Prahu se zákon o krajích nevztahuje. Praze přiznává jak postavení a pravomoci obce, tak kraje. Volby do zastupitelstva Hlavního města Prahy se konají v termínech obecních voleb.

Dne 12. listopadu 2000 proběhly v České republice první volby do nově zřízených krajských zastupitelstev (v souvislosti s obsahem zákona č. 130/2000 Sb., o volbách do zastupitelstev krajů, v platném znění). Tímto datem a dny navazujícími v praxi vstoupila ve faktickou platnost větší část ustanovení zákona č. 129/2000 Sb., o krajích.

Dne 1. ledna 2001 prostřednictvím § 39 zákona č. 147/2000 Sb., o okresních úřadech, byla důsledně oddělena samostatná působnost vyšších samosprávných celků od jejich přenesené působnosti. Kontrola okresních úřadů byla plně přenesena na krajské úřady a Ministerstvo vnitra.

Dne 1. června 2001 došlo Ústavním zákonem č. 176/2001 Sb., k přejmenování některých krajů: Jihočeský kraj (do té doby Budějovický kraj), Vysočina (Jihlavský kraj), Jihomoravský kraj (Brněnský kraj) a Moravskoslezský kraj (Ostravský kraj).

Území okresů bylo v roce 2002 definováno vyhláškou Ministerstva vnitra České republiky č. 564/2002 Sb.

Dne 1. ledna 2003 v rámci reformy veřejné správy pak byly okresní úřady zrušeny. K tomuto datu jejich úkoly převzala síť 205 obcí s rozšířenou působností (tento počet zůstává fixní) respektive 394 obcí s pověřeným obecním úřadem (roku 2010 je těchto obcí „jen“ 388). Některé úkoly přešly (byly delimitovány) na krajské úřady a ústřední orgány státní správy.¹²

⁹ Vymezení územních jednotek NUTS v České republice pro potřeby statistické a analytické a pro potřeby Evropské unie. Český statistický úřad.

<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vymezeni_uzemnich_jednotek_nuts_v_cr_pro_potreby>.

¹⁰ Postupně byl novelizován zákony č. 273/2001 Sb., 450/2001 Sb., 320/2001 Sb., 231/2002 Sb., 404/2002 Sb., 229/2003 Sb., 216/2004 Sb., 257/2004 Sb., 421/2004 Sb., 626/2004 Sb., 501/2004 Sb., 413/2005 Sb. a 234/2006 Sb.

¹¹ Vymezení územních jednotek NUTS v České republice pro potřeby statistické a analytické a pro potřeby Evropské unie. Český statistický úřad.

<http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vymezeni_uzemnich_jednotek_nuts_v_cr_pro_potreby>.

¹² Tamtéž.

Ilustrace: Správní uspořádání České republiky.¹³MAPA SPRÁVNÍHO USPOŘÁDÁNÍ ČESKÉ REPUBLIKY (k 28. 2. 2014)
Obce

Zdroj: Mapový podklad: ARC ČR 500, ESRI DATA & MAPS, soubory správních a katastrálních hranic 2012

Ústav územního rozvoje, únor 2014

Dne 1. ledna 2005 došlo ke změně hranic čtyř krajů v České republice. Tématu se týká zákon č. 387/2004 Sb., o změnách hranic krajů. Kraj Vysočina „ztratil“ celkem 25 obcí ve prospěch Jihomoravského kraje. Další tři obce se přesunuly z Moravského kraje pod kraj Olomoucký.¹⁴

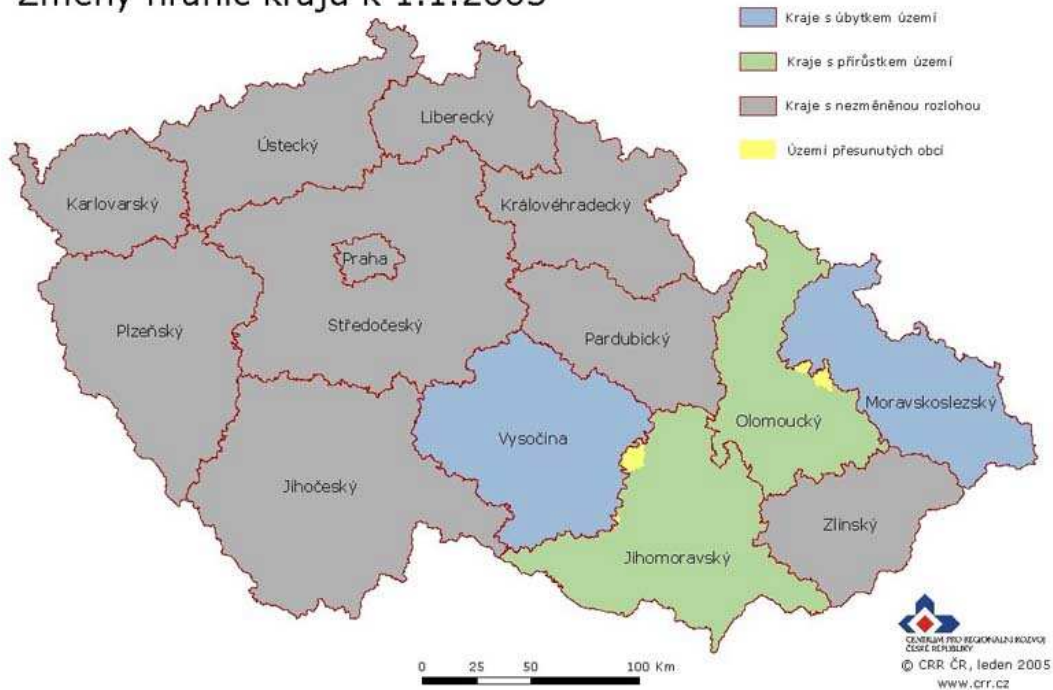
¹³ Internetový portál územního plánování <<http://portal.uur.cz/images/mapy/04-mapa-cr-obce-2014.jpg>>.

¹⁴ Na Nový rok se posunuly hranice dvou krajů. Právo, 3. I. 2005.

Svoboda, F. Tišnov se připravuje na přijetí obcí z Vysočiny. Právo, 30. IX. 2004.

Ilustrace: Změna hranic krajů k 1. lednu 2005.¹⁵

Změny hranic krajů k 1.1.2005

Druhá polovina roku 2005 byla široká vnitrostátní diskuze o vizi tzv. „správních krajů“, která vyústila ve vládní návrh zákona „o územně správním členění státu“. Ten byl předmětem řady negativních reakcí, zejména ze strany krajských zastupitelstev. V prosinci 2005, po prvním čtení v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, byl návrh vzat zpět, s tím, že s jeho znovu předložením se nepočítá.

Dne 1. ledna 2007 na více než 30 místech České republiky došlo ke změnám hranic (statistických) okresů. Tento krok byl motivován snahou, aby hranice spádových oblastí obcí s rozšířenou působností spadaly celé do určitého okresu.

¹⁵ Český statistický úřad <<http://notes3.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/tab/2F003AEA7C>>.

Ilustrace: Změna hranic okresů České republiky k 1. lednu 2007.¹⁶

Změna hranic okresů České republiky k 1. 1. 2007

Dne 1. ledna 2008 byly změny, týkající se klasifikace NUTS v souvislosti s Českou republikou. V rámci systému NUTS přestaly být sledovány okresy a obce. Došlo k jejich převedení do systému LAU (local administrative units, místní administrativní jednotky). Ke stejnému datu byly změněny kódy NUTS 3 u kraje Vysočina (z CZ061 na CZ063) a Jihomoravského kraje (z CZ062 na CZ064). Tato změna souvisí se změnou průběhu vzájemné hranice těchto krajů od 1. ledna 2005.

Dne 1. ledna 2010 se udál významný milník procesu územní transformace výkonu činnosti Policie České republiky. Dosavadních 8 správ krajů bylo nahrazeno 14 krajskými ředitelstvími, která na úrovni krajů (NUTS 3) plně odpovídají územně-správnímu členění České republiky.¹⁷

Základní údaje o vyšších územně samosprávných celcích v České republice (stav v souvislosti s výsledky Sčítání lidí, domů a bytů 2011). V roce 2011 proběhlo v České republice Sčítání lidu, domů a bytů patří k nejrozsáhlejšímu statistickému zjišťování. Přináší početné množství důležitých údajů, které nelze jinou metodou efektivněji zjistit.¹⁸

¹⁶ Mapy, kartogramy: Změny hranic okresů od 1. ledna 2007; in: Český statistický úřad <http://www.czso.cz/xh/redakce.nsf/i/mapy_kartogramy>.

¹⁷ Vymezení územních jednotek NUTS v České republice pro potřeby statistické a analytické a pro potřeby Evropské unie. Český statistický úřad. <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vymezeni_uzemnich_jednotek_nuts_v_cr_pro_potreby>.

¹⁸ Vymezení územních jednotek NUTS v České republice pro potřeby statistické a analytické a pro potřeby Evropské unie. Český statistický úřad. <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/vymezeni_uzemnich_jednotek_nuts_v_cr_pro_potreby>.

Český statistický úřad na základě zákona č. 296/2009 Sb., o sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 se postaral o přípravu, organizaci, samotné realizace sčítání, zpracování a zpřístupnění jeho výsledků. Jeho smluvním partnerem byla Česká pošta, s. p., která byla pověřena pro vykonání terénních prací.¹⁹

Tabulka: Výsledky sčítání lidí, domu a bytů v roce 2011.²⁰

Česká republika, kraj	Obyvatelstvo celkem	v tom		z toho podle věku		
		muži	ženy	0 – 14	15 – 64	65 a více
Česká republika	10 436 560	5 109 766	5 326 794	1 488 928	7 267 169	1 644 836
Hlavní město Praha	1 268 796	613 738	655 058	153 622	908 321	201 029
Středočeský kraj	1 289 211	637 252	651 959	199 300	895 024	190 911
Jihočeský kraj	628 336	308 296	320 040	91 119	435 187	100 000
Plzeňský kraj	570 401	282 137	288 264	79 469	396 468	92 734
Karlovarský kraj	295 595	145 483	150 112	42 159	207 480	44 538
Ústecký kraj	808 961	397 453	411 508	121 692	565 358	117 899
Liberecký kraj	432 439	211 537	220 902	64 597	301 267	64 949
Královéhradecký kraj	547 916	268 967	278 949	79 127	374 898	92 020
Pardubický kraj	511 627	252 310	259 317	75 093	352 543	82 330
Kraj Vysočina	505 565	250 196	255 369	73 798	347 663	82 741
Jihomoravský kraj	1 163 508	567 882	595 626	162 794	808 861	188 684
Olomoucký kraj	628 427	305 526	322 901	90 398	434 573	101 647
Zlínský kraj	579 944	282 500	297 444	82 267	399 942	96 398
Moravskoslezský kraj	1 205 834	586 489	619 345	173 493	839 584	188 956

¹⁹ O sčítání. Český statistický úřad. <http://www.czso.cz/sldb2011/redakce.nsf/i/o_scitani>.

²⁰ Sčítání lidí, domů a bytů 2011. Český statistický úřad. <<http://www.scitani.cz/>>.

Česká republika, kraj	Ekonomicky aktivní	z toho zaměstnaní	Obydlené domy	Obydlené byty	Hospodařící domácnosti
Česká republika	5 080 573	4 580 714	1 800 075	4 104 635	4 375 122
Hlavní město Praha	644 643	600 730	92 927	542 168	579 509
Středočeský kraj	639 851	587 539	286 780	482 860	523 045
Jihočeský kraj	307 130	280 844	123 048	247 608	262 692
Plzeňský kraj	278 674	255 278	105 835	226 298	242 397
Karlovarský kraj	139 871	123 100	39 845	119 403	128 904
Ústecký kraj	377 298	325 987	115 679	330 981	352 346
Liberecký kraj	208 512	185 944	73 380	171 328	183 299
Královéhradecký kraj	260 819	238 986	109 736	215 277	228 256
Pardubický kraj	246 779	224 590	104 850	196 288	207 396
Kraj Vysočina	243 720	220 743	108 062	188 191	198 504
Jihomoravský kraj	572 019	511 844	225 006	443 358	473 520
Olomoucký kraj	303 992	268 013	118 882	243 624	257 964
Zlínský kraj	281 576	252 815	120 444	217 093	229 682
Moravskoslezský kraj	575 689	504 301	175 601	480 158	507 608

Teoretický koncept devoluce

Pojem devoluce se mnohem častěji, než ve vztahu k České republice, uvádí v souvislosti se Spojeným královstvím, Belgií nebo některými regiony Ruské federace.

Devoluce je sám o sobě pojem politický. Označuje předávání pravomocí z centra zemím nebo regionům tak, aby měli možnost rozhodovat o některých či veškerých pojetích života samy. Tyto kompetence, ale mohou být jen dočasná a centrální vláda si ponechá absolutní moc, včetně toho, že si může tyto kompetence vzít zpět.²¹

Vývoj devoluce je velice jedinečný. Z jedné strany představuje pro zavedení ústavního pořádku zcela velké zásadní změny a na straně druhé, se jedná o velice asymetrický proces. Jelikož změny zásadního charakteru, které byly provedeny se všech regionů netýkají. Naopak toho, co každý region v závislosti na tom, co vyžadoval, docílil devolučním procesem něčeho odlišného.²²

Devoluce předává pravidla obvykle prostřednictvím běžných zákonů, spíše než prostřednictvím změn v ústavě. Unitární systém vlády, které náleží pravomoci tímto způsobem, jsou stále považovány za jednotný spíše než federální systém, protože pravomoci orgánů nižší než na národní úrovni můžou být kdykoli zrušeny centrální vládou.²³

²¹ Devolution. Responsible Citizen <<http://www.responsiblecitizen.co.uk/what-is-devolution.html>>.

²² Chmelářová, E. Komparace devolučních procesů ve Velké Británii. Masarykova univerzita Brno, Diplomová práce 2010 <https://is.muni.cz/th/219935/fss_m/diplomka_konecna_verze_na_odevzdani.pdf>.

²³ Devolution, Encyclopedia Britannica <<http://www.britannica.com/EBchecked/topic/155042/devolution>>.

Homolová (2007, s. 7) tvrdí, že *„Kořeny devoluce lze hledat v potřebě projevů národní identity a nacionalismu, které byly po dlouhou dobu uměle potlačovány soužitím v ne zcela soudrém politickém uspořádání, které nebylo produktem zájmu veřejnosti.“*²⁴

Zahraniční politika na úrovni národní, versus aktivity na úrovni krajské a obecní samosprávy

Pro zahraniční politiku je použit pojem paradiplomacie, který stanovuje zahraniční činnosti podstátních teritoriálních aktérů.

Pojem paradiplomacie definuje Noé Cornago z Universidad del País Vasco v Bilbao jako: *„zapojení podstátních samospráv do mezinárodních vztahů prostřednictvím budování formálních i neformálních kontaktů, stálých nebo ad hoc, se zahraničními veřejnými nebo soukromými subjekty za účelem prosazování socio-ekonomických, kulturních nebo politických záležitostí nebo jakékoli další oblasti zahraničních vztahů v rámci jejich kompetencí“* (Cornago 1999, 40)²⁵

Zahraniční aktivity mají, přijmou vazbu na všeobecné posilování ekonomické, politické, sociální a kulturní role měst a regionů, k němuž ve vyspělých evropských státech dochází zhruba od šedesátých let dvacátého století.²⁶

Formu zahraniční politiky všech států vytváří řada institucí a spolků nejrůznějšího zaměření, přesto rozhodující slovo má vláda, ministerstvo zahraničí, parlamentní politická reprezentace a prezident. Od roku 2001 se na mezinárodní spolupráci má možnost podílet další významný aktér – krajská samospráva. S touto možností počítaly všechny relevantní kandidující politické strany a hnutí, svědčí o tom příslušné části jejich volebních programů. Oblast mezinárodní spolupráce je také nedílnou součástí programových prohlášení krajských rad, popřípadě regionálních rozvojových plánů.²⁷

Cílem zahraniční politiky České republiky krajské a obecní samosprávy je zlepšit ekonomické, politické a kulturní aktivity.

²⁴ Hmolová, E., Proces Skotské devoluce a euroregionalismu. Masarykova univerzita Brno, Bakalářská práce 2007 <http://is.muni.cz/th/143853/fss_b/Proces_skotske_devoluce_a_euroregionalismus.pdf>.

²⁵ Cornago, N., Diplomacy and Paradiplomacy in the Redefinition of International Security: Dimensions of Conflict and Cooperation; in: Aldecoa, F.; Keating, M., (eds.), Paradiplomacy in Action: The Foreign Relations of Subnational Governments, Frank Cass, London 1999, s. 43n.

²⁶ Drulák, P.; Königová, L.; Kratochvíl, P. Zpráva z výzkumného projektu Ministerstva zahraničních věcí České republiky. 2004 <<http://www.isn.ethz.ch/Digital-Library/Publications/Detail/?ots591=0c54e3b3-1e9c-be1e-2c24-a6a8c7060233&lng=en&id=30729>>.

²⁷ Šaradín, P., Regiony – Nový prvek zahraniční politiky České republiky, Univerzita Palackého v Olomouci. <<http://www.publib.upol.cz/~obd/fulltext/Politologica1/Politologica10.pdf>>.

Konkrétní aspekty „zahraniční politiky“ vyšších územně samosprávných celků v České republice

Regionální politika příhraniční spolupráce

Svou podstatu ve spolupráci s příhraničními regiony hrálo velkou rolí otevření hranic a zrušení řady překážek pro jeho překročení. Začalo, tak vytváření struktur regionální přeshraniční spolupráce zároveň také skutečné věcné družnosti obcí, změna proběhla na přelomu let 1989/1990 v Československu / České republice byly to změny převážně společensko-ekonomické. Velkou roli sehrálo i obnovení obecního zřízení a místní samospráva, podobně jako decentralizace státní správy. Obce začali spolupracovat s obcemi jiných států, využívali toho plně podle svého práva. Krajské samosprávy se mohli zapojit a stát se aktéry po roce 2000 do regionální přeshraniční spolupráce. S velkou sebejistotou se do přeshraniční komunikace a spolupráce zapojují i krajská ředitelství a další pracoviště konkrétních bezpečnostních sborů například hasiči, policisté, zdravotníci atd..

Informace o situaci v rámci jednotlivých vyšších územně samosprávných celků

Hlavní město Praha

Praha je hlavní a také největší město v České republice. Nachází se mírně na severu od geografického středu Čech a leží na řece Vltavě. Ukřívá se uvnitř Středočeského kraje, je správním centrem Středočeského kraje, ale není jeho součástí. Praha je samostatný kraj, žije v ní přes 1 243 201 milionů obyvatel a jeho rozloha je 496 km². V Praze sídlí velká část státních institucí, organizací a také firem. Sídlí zde prezident republiky, parlament, vláda, ústřední státní orgány a jeden ze dvou vrchních soudů. Mimo to je Praha sídlem řady dalších úřadů, jak ústředních, tak i územních samosprávných celků; sídlí zde též ústředí většiny politických stran a centrály téměř všech církví, náboženských a dalších sdružení s celorepublikovou působností registrovaných v České republice. Zároveň je Praha také vysoce ekonomicky vyspělým a bohatým regionem s výjimečně vysokou životní úrovní, přičemž tímto vyniká nejen nad české, ale i nad evropské standardy. Podle statistik Eurostatu je devátým nejbohatším regionem v Evropě. Sídlí v ní 12 univerzit (vysokých škol univerzitního typu).²⁸

Smlouvy uzavřené s dalšími regiony

Partnerské regiony kraje jsou v současnosti následující:²⁹

- Brusel (Belgie 2003);
- Kanton (Čínská lidová republika 2014);
- Taipei (Čínská republika 2001);
- Paříž (Francie 1997);
- Kjóto (Japonsko 1996);
- Soul (Korejská republika 2005);
- Hamburk (Německo 1990);
- Frankfurt (Německo 1990);
- Norimberk (Německo 1990);
- Berlín (Německo 1996);
- Moskva (Ruská federace 2000);
- Sankt Petěrburg (Ruská federace 1992);
- Chicago (Spojené státy americké 1990);
- Miami, Dade County (Spojené státy americké 2010);
- Phoenix (Spojené státy americké 1991);
- Tbilisi (Gruzie, v jednání);
- Jeruzalém (Izrael, v jednání);
- Riga (Lotyšsko, v jednání);
- Lucemburk (Lucembursko, v jednání);

²⁸ Základní informace o hlavním městě Praha; in: Český statistický úřad, 2012
<[http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FF585/\\$File/10-101112charcz.pdf](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FF585/$File/10-101112charcz.pdf)>.

²⁹ Zahraniční vztahy: Partnerská města; in: Hlavní město Praha.
<http://zahranicnivztahy.praha.eu/jnp/cz/partnerska_mesta/index.html>.

- Budapešť (Maďarsko, v jednání);
- Vídeň (Rakousko aktivní spolupráce, bez smlouvy);
- Bratislava (Slovensko aktivní spolupráce, bez smlouvy).

Zapojení do euroregionů

Hlavní město Praha není zapojeno do žádného z Euroregionu.

Konkrétní příklady spolupráce

Spolupráce mezi hlavním městem Prahou a Berlínem byla podepsaná dne 10. června 1995 a dne 5. prosince následoval podpis rámcové dohody o spolupráci. Partnerské vztahy mezi Prahou a Berlínem jsou aktivně naplňovány. Senátní správa pro vnitřní záležitosti země Berlína organizuje od roku 1995 každoročně semináře pro pracovníky MHMP (magistrát hlavního města Prahy) v Berlíně, které jsou především zaměřeny vždy na některé z témat z oblasti komunální správy. Také se pravidelně párkrát ročně prováděly týdenní semináře pro učitele německého; jazyka z pražských středních škol, jehož se zúčastňují vždy 2 pedagogové, seminář byl společný pro učitele z Budapešti, Moskvy, Prahy a Varšavy. Začínající rokem 2009 byly tyto semináře zrušeny. Praha organizovala 4 roky po sobě seminář pro německy mluvící partnerská města, který pravidelně navštěvovali pracovníci odborů pro partnerská města, popřípadě odborů pro mezinárodní vztahy a specialisti na problematiku, na kterou byl seminář zaměřen (první se specializoval na zahraniční vztahy, druhý byl zaměřen na potírání korupce, třetí se zabýval kriminální a protidrogovou prevencí a tématem čtvrtého semináře bylo školství). Pro Prahu byla zatím nejvýznamnější kulturní akce s názvem „dny Berlína v Praze“, která se uskutečnila v roce 2001 a taktéž se uskutečnila reciproční akce v Berlíně s názvem „Dny Prahy v Berlíně“ v červnu 2005 u příležitosti desátého výročí podpisu společného prohlášení obou měst. Kromě těchto pravidelných akcí se organizuje celá řada jednorázových konferencí, workshopů, seminářů, výstav a jiných kulturních pořadů, na kterých se obě města podílejí.³⁰

Programové prohlášení Rady kraje

Pokud nahlédneme do programových dokumentů kraje, pak sledované téma je tam více či méně zmíněno v celé řadě pasáží. Programové prohlášení Rady hlavního města Prahy pro volební období 2010-2014, cílem je v oblasti kultury, architektury, památkové péče, cestovního ruchu a zahraničních vztahů opírat se o silnou tradici spočívající v mnohotvárnosti a multikulturní povaze města. Rada kraje bude rozvíjet pozitivní historické tradice a hodnoty a současně posilovat otevření se světu k obohacení kulturního a společenského prostředí, ke zvýšení kvality potenciálu Prahy jako významné světové turistické destinace a prostředí atraktivního pro investory a podnikatele a také jako prestižního místa pro umístění organizací či orgánů s evropskou a světovou působností. Rada kraje bude v mezinárodním kontextu usilovat, aby Praha byla důvěryhodným partnerem, aktivně a plně zapojeným do současných mezinárodních struktur, udržujícím a rozšiřujícím všestranně dobré vztahy

³⁰ Zahraniční vztahy: Partnerská města; in: Hlavní město Praha.
<http://zahranicnivztahy.praha.eu/jnp/cz/partnerska_mesta/index.html>.

s partnerskými městy. Rada bude přitom usilovat o důslednou prezentaci existujících silných stránek města a schopností jejich optimálního využití v mezinárodním kontextu.³¹

Angažmá v mezinárodních organizacích

Zastoupení Prahy při Evropské unii zahájilo se svoji činností v roce 2002. Sídlí v Pražském domě, který se nachází v „evropské čtvrti“ Bruselu, v jehož blízkosti jsou nejvýznamnější evropské instituce. Jeho úkolem je trvale zajišťovat povědomí o Praze a jejích zájmech mezi představiteli evropských institucí. Předávat oficiální i neoficiální zprávy o dění v Evropské unii do Prahy jejímu politickému vedení i administrativním pracovníkům. Jedním z cílů je také zkvalitnění komunikace o evropských otázkách a možnostech, pro pražské instituce, sdružení a občany města. Důležitým úkolem pracovníků Zastoupení Prahy je stálé budování kontaktů, které je samozřejmou součástí většiny aktivit Zastoupení.³²

---

³¹ Programové prohlášení Rady Hlavního města Prahy pro roky 2010 až 2014; in: Hlavní město Praha. <http://www.praha.eu/public/b4/86/d8/924769_128918_programove_prohlaseni_rhmp_2010_2014.pdf>.

³² Internetový portál Pražský dům; in: Zastoupení hlavního města v Bruselu <<http://www.prague-house.eu/prazsky-dum/poslani-a-cinnosti-zastoupeni>>.

Středočeský kraj

Středočeský kraj se nachází uprostřed Čech, obklopuje hlavní město Prahu a sousedí téměř se všemi Českými kraji kromě Karlovarského a nových „moravských“ krajů. Jeho území náleží k Českému masivu, je jednou z nejstarších částí evropské pevniny. Středočeský kraj patří k největším v České republice jak jeho rozlohou, tak i počtem obcí a obyvatel. Jeho rozloha zabírá 14 % území České republiky což je 11 015 km². Počet obyvatel k 21. březnu 2014 měl Středočeský kraj 1 302 000 obyvatel a byl nejlidnatějším krajem v České republice. Úzká vazba kraje s hlavním městem Praha a jeho dopravní síť činí polohu kraje velice výhodnou. Pro Prahu je velice významným zdrojem jak doplnění pražského průmyslu, tak i zdrojem pracovních sil, poskytuje Praze svůj rekreační potenciál a zásobuje Prahu potravinami. Kraj má především rozvinutou zemědělskou a průmyslovou výrobu. Ze zemědělské výroby je to převážně rostlinná výroba. Průmyslovým odvětví to jsou zase strojírenství, chemie a potravinářství. Středočeský kraj vnímá význam meziregionální i mezinárodní spolupráce v rámci Evropy a klade jí významnou důležitost. Proto, již od počátků svého postavení, usiluje o dobré zahraniční vztahy, které by byly výhodné pro občany kraje.³³

Smlouvy uzavřené s dalšími regiony

Partnerské regiony kraje jsou v současnosti následující:³⁴

- Burgundsko (Francie 2001);
- Spolková země Porýní-Falce (Spolková republika Německo 2003);
- Opolské vojvodství (Polsko 2003);
- Västra Götaland (Švédsko 2003);
- Benátsko (Itálie 2004);
- provincie Sichuan (Čínská lidová republika 2005);
- Moskevská oblast (Ruská federace);
- Mazowiecke vojvodství (Polsko 2005).

Zapojení do euroregionů

Středočeský kraj v dnešní době nemá žádnou obec, která by spolupracovala s Euroregionem. Jeho poslední spolupráce byla v roce 2010 a to byla spolupráce mezi obcí Bělá pod Bezdězem a Euroregionem Neisse-Nisa- Nysa. Od té doby žádná obec není ve spolupráci s euroregionem.³⁵

Konkrétní příklady spolupráce

Prvním partnerem středočeského kraje se stal Region Burgundsko (Francouzská republika).

³³ Základní informace o kraji. Středočeský kraj.

<<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/stredocesky-kraj/informace-o-kraji>>

³⁴ Zahraniční vztahy: Partnerská města. Středočeský kraj.

<<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/odbory/partnerstvi-a-spoluprace/partnerske-regiony>>

³⁵ Euroregiony Středočeského kraje. Český statistický úřad. 2010

<http://www.czso.cz/xs/redakce.nsf/i/archiv_euroregiony_2010>

Jeich spolupráce trvá od roku 2001, kdy byla uzavřena dohoda, která spočívá ve spolupráci institucí, propagace obou krajů, zdělování a odborné přípravy, ve spolupráci v oblasti životního prostředí, kultury, a také ekonomické spolupráce. Kraje si stanovili Komisi, která je složena ze čtyř zástupců každé z obou stran (předsedy a tří členů). Komise se schází jednou za rok v říjnu, a to střídavě ve Francouzské republice a v České republice.³⁶

Programové prohlášení Rady kraje

Pokud nahlédneme do programových dokumentů kraje, pak sledované téma nalezneme jen zřídka. Uvádí se tam například, že k rozvoji Středočeského kraje bude maximálně a efektivně využívaná možnost čerpání prostředků ze všech zdrojů poskytovaných Evropskou unií, Rada kraje podpoří růst zaměstnanosti, rozvoj malého a středního podnikání, rozvoj oblasti služeb, turismu, možnosti kulturního vyžití a to především efektivním využíváním fondů Evropské unie.³⁷

Zastoupení Středočeského kraje v Bruselu

Zastoupení Středočeského kraje působí v Bruselu od roku 2004. Reprezentanti významných regionů současných členských států potvrzovali při společných jednáních, že vlastní Zastoupení je nutnou podmínkou pro efektivní prosazování zájmů regionu v sídle Evropské unie a že je důležitým zdrojem informací o dění v Unii a o zásadních legislativních i jiných změnách. Zároveň může působit jako koordinátor meziregionální spolupráce. Za nejvýznamnější označili možný vliv Zastoupení na úspěšné projednání projektů v rámci Fondu soudržnosti, takzvaného Kohezního fondu.³⁸

---

³⁶ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Středočeský kraj. <http://www.kr-stredocesky.cz/NR/rdonlyres/5F49A77D-7B4D-4454-A45D-B44161E6FD8D/0/119dohoda_o_spolupraci_stredocesky_krajburgundsko1.pdf>

³⁷ Programové prohlášení Rady Středočeského kraje. Středočeský kraj. <<http://www.kr-stredocesky.cz/portal/aktuality/programove-prohlaseni-rady-stredoceskeho-kraje-slozene-ze-za1320117196.htm?pg=1>>

³⁸ Zastoupení Středočeského kraje v Bruselu; in: Středočech.eu <<https://www.stredocech-eu.cz/>>.

Liberecký kraj

Liberecký kraj se nachází na severu České republiky. Jeho území zahrnuje Jizerské hory, Krkonoše s Krkonošským podhůřím, východní část Lužických hor a sever České kotliny. Administrativně se kraj dělí na 4 okresy Liberec, Jablonec nad Nisou, Semily a Česká Lípa. Svým severním okrajem tvoří hranici se Spolkovou republikou Německo, na kterou navazuje hranice s Polskem. Na jihu kraje sousedí se Středočeským krajem, na západě ke kraji Ústeckému a východní část kraje sousedí s Královehradeckým krajem. Počet obyvatel ke dni 21. března 2014 v Libereckém kraji činil asi 438 609 osob, z toho je větší podíl dětí a menší podíl starších lidí.

Liberecký kraj je druhý nejmenší kraj v České republice se svojí rozlohou 3 163 km², ale je také nejlesnatějším krajem v České republice. Kraj má především průmyslový charakter, převážně je to průmysl skla a bižuterie, strojírenství, výroba a zpracování plastů a odvětví zpracovatelského průmyslu s menší vazbou na výrobu automobilů. V Libereckém kraji je také velká možnost studia, jak na vysoké škole, tak i studium na mnoha středních školách.³⁹

Smlouvy uzavřené s dalšími regiony

Partnerské regiony kraje jsou aktuálně následující:⁴⁰

- Asuán (Egyptská arabská republika, v jednání);
- Bursa (Turecká republika 2011);
- Ha Tinh (Vietnamská socialistická republika 2009);
- Marche (Italská republika, v jednání);
- Orenburská oblast (Ruská federace 2012);
- Dolnoslezské vojvodství (Polská republika 2003);
- Gotland (Švédsko, v jednání);
- Kanton St. Gallen (Švýcarská konfederace 2001);
- Møre og Romsdal (Norské království 2001);
- Navarra (Španělské království, v jednání);
- Prešovský samosprávný kraj (Slovenská republika, v jednání);
- Zemské ředitelství Sachsen, Svobodný stát Sasko (Spolková republika Německo 2012);
- Valle d'Aosta (Itálie 2007).

Zapojení do euroregionů

Do území Libereckého kraje zasahuje Euroregion Neisse – Nisa – Nysa (ERN) je tvořen v prostoru Trojzemí ze třech hraničních oblastí nacházejících se na území, kde se stýkají hranice České republiky, Spolkové republiky Německo a Polské republiky. Vzniklo na základě iniciační konference. Cílem a úkolem Euroregionu je dosažení o vytvoření společného rozmanitého prostoru pro přeshraniční spolupráci, přeshraniční komunikaci, zlepšení

³⁹ O kraji. Liberecký kraj. Základná informace. <<http://poradenstvi.kraj-lbc.cz/o-kraji>>

⁴⁰ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Liberecký kraj. <<http://kancelar-hejtmana.kraj-lbc.cz/page814>>

výměny informací. Hlavním rozvojovým cílem ERN je ze všech tří národních členských částí vytvoření Společného, integrovaného prázdninového a turistického regionu a Společného plánovacího prostoru.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa má tři členy z polské strany Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Nysa, z české strany Euroregion Nisa – zájmové sdružení právnických osob a z německé strany Euroregion Neisse, e. V.

Konkrétní příklady spolupráce

Liberecký kraj má nejaktivnější regionální spolupráci se švýcarským kantonem St. Gallen. Dohoda byla podepsána v říjnu 2001. Navázala tak na již existující činnost organizace Kooperace St. Gallen – Liberec. Oba partneři se v ní zavázali prohlubovat vzájemné vztahy prostřednictvím aktivní spolupráce mezi úřady, institucemi a podniky obou regionů. Jejich partnerství spočívá především v oblasti hospodářského a regionálního rozvoje, zemědělství, životního prostředí a dopravy, stranou jejich zájmu ale nezůstaly ani další důležitá témata jako vzdělávání, sociální péče nebo cestovní ruch.⁴¹

Programové prohlášení Rady kraje

Rada Libereckého kraje programové prohlášení nemá vytvořeno. Existuje pouze program rozvoje Libereckého kraje.

Angažmá v mezinárodních organizacích

Zastoupení bylo založeno v roce 2005 a poskytuje komplexní služby Libereckému kraji v centrálních orgánech Evropské unie. Zastoupení se vyjadřuje k aktuálním evropským tématům, kterým se zabývá Výbor regionů. Hejtmanu Libereckého kraje Zastoupení zpracovává projednávanou agendu a poskytuje potřebný servis. Zastoupení Libereckého kraje při Evropské unii je tradiční instrument prezentace kraje centru unie, je kontaktním místem pro další evropské regiony zastoupené v Bruselu a vykonává styčnou funkci s institucemi Evropské unie.

Zastoupení také tradičně asistuje hejtmanovi v jeho roli člena Výboru regionů. Zastřešujícím pojmem činnosti regionů v Bruselu je nový termín „paradiplomacie“. Vzhledem k principům subsidiarity, které jsou Evropskou unií prosazovány, je reprezentace regionální politiky v Bruselu vítána ze strany evropských institucí. Prioritním zájmem Zastoupení jsou témata spojená se stávajícími a budoucími finančními nástroji vycházejícími z politik Unie.

---

⁴¹ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Liberecký kraj. <<http://kancelar-hejtmana.kraj-lbc.cz/page3880>>

Ústecký kraj

Ústecký kraj se nachází na severozápadě České republiky. Svou severozápadní hranicí kraje je společně i státní hranicí se Spolkovou republikou Německo a to se spolkovou zemí Sasko. Na severovýchodě sousedí Ústecký kraj s Libereckým krajem, na západě s Karlovarským a z menší části i s krajem Plzeňským a na jihovýchodě se Středočeským krajem. Podél hranic s Německem je oblast uzavřena pásmem Krušných hor, Labskými pískovci a Lužickými horami. Krušné hory jsou velmi starým pohořím, jsou tvořeny převážně hlubinnými vyvřelinami nebo prvohorními krystalickými břidlicemi. Rozloha kraje je 5 335 km², což představuje 6,8 % rozlohy České republiky. Ústecký kraj je rozdělen do sedmi okresů Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem. Počet obyvatel ke dni 21. březnu 2014 v Ústeckém kraji 825 120. Kraj má relativně mladé obyvatelstvo jejich průměrný věk je 40,6 let. V kraji je vysoce rozvinuta průmyslová výroba, především odvětví má významné postavení energetika, těžba uhlí, strojírenství, chemický a sklářský průmysl, také se zde pěstuje chmel, zelenina a ovoce. Kraj má důležitou dopravní polohu danou vazbou na Evropskou unii. Teplickým a Litoměřickým okresem prochází významná mezinárodní silniční trasa E 55 spojující sever a jih Evropy.⁴²

Smlouvy uzavřené s dalšími regiony

Partnerské regiony kraje jsou aktuálně následující:⁴³

- Republika srbská (Bosna a Hercegovina 2010);
- Anhui (Čínská lidová republika v jednání);
- Hangzhou (Čínská lidová republika 2012);
- Sasko-Anhaltsko (Spolková republika Německo v jednání);
- Svobodný stát Sasko (Spolková republika Německo 2013);
- Itapua (Paraguayská republika 2011);
- Dolní Slezsko (Polská republika v jednání);
- Ostróda (Polská republika 2014);
- Jižní Banát (Srbská republika 2011);
- Vladimírská oblast (Ruská federace v jednání);
- Žilinský samosprávný kraj (Slovenská republika 2011).

Zapojení do euroregionů

Ústecký kraj je zapojen do tří Euroregionů, Euroregion Nisa-Neisse-Nysa, Euroregion Labe-Elbe a Euroregion Krušnohoří- Erzgebirge.

⁴² Charakteristika Ústeckého kraje. Český statistický úřad.
<http://www.czso.cz/xu/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje>

⁴³ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Ústecký kraj.
<<http://www.kr-ustecky.cz/vnejsi-a-mezinarodni-vztahy/ds-98866/p1=204817>>

Konkrétní příklady spolupráce

Nejdelší spolupráci má Ústecký kraj s Republikou srbskou. Jejich spolupráce spočívá zejména v oblasti ekonomiky, obchodu, vědy, techniky, vzdělávání, kultury, sportu a turismu. K navázání úzkých vztahů došlo v roce 2009, kdy místopředsdkyně Vlády Republiky srbské navštívila Ústecký kraj, byla dohodnuta podoba Dohody o spolupráci. V roce 2011 vycestovala delegace, do Republiky srbské v rámci plnění Dohody o spolupráci. Hlavními tématy návštěvy byly regionalizace, turismus a lázeňství. Spolupráce vydržela i přesto, že v roce 2010 proběhli v Republice srbské všeobecné parlamentní volby a došlo ke změně pozic ve Vládě Republiky srbské. Stále se navzájem navštěvují na různé konference a veletrhy.

Programové prohlášení Rady kraje

Rada Ústeckého kraje programové prohlášení nemá vytvořeno ani jiný strategický dokument, který by shrnoval vize a úkoly, k jejichž plnění se volení zástupci kraje přihlásili.⁴⁴

Angažmá v mezinárodních organizacích

Ústecký kraj zrušil k 30. dubnu 2014 své zastoupení v Bruselu, jehož důvodem bylo, že se nepředpokládá, že by zástupce v budoucnu v sídle Unie dohodnul nějaké výhody pro region. Jeho zastoupení trvalo sedm let, což krajskou pokladnu stálo dohromady více než 20 milionů korun. Kraj je nadále v kontaktu s europoslanci a v případě nutnosti je oslovuje s žádostí o pomoc. Europoslanci zvou zástupce Ústeckého kraje na příležitostné jednání v Bruselu.⁴⁵

---

⁴⁴ Programové prohlášení Rady. Ústecký kraj. <<http://www.kr-ustecky.cz/komunikace-s-medii/d-1668918>>

⁴⁵ Ústecký kraj zruší své zastoupení v Bruselu. Česká televize, 9. IV. 2014.

<<http://www.ceskatelevize.cz/ct24/regiony/269130-ustecky-kraj-zrusi-sve-zastoupeni-v-bruselu/>>

Karlovarský kraj

Karlovarský kraj se nachází na západě území České republiky. Jeho severní a západní okraj sousedí hranicemi se Spolkovou republikou Německou, na východě sousedí s Ústeckým krajem a na jihu s krajem Plzeňským. Rozloha kraje je 3 314 m², podél státní hranice se rozprostírají Krušné hory. Kraj tvoří tři okresy Chebský, Karlovarský a Sokolovský, kde z nich je Karlovarský největší okres, který zabírá 46 % rozlohy kraje. Počet obyvatel ke dni 21. března 2014 v Karlovarském kraji je 300 309. Kraj je nevíce známý svým lázeňstvím, nacházejí se v něm neznámější lázně Karlovy Vary, ale i Mariánské Lázně, Františkovy Lázně, Lázně Kynžvart a Jáchymov. Spolu s léčivými prameny je kraj bohatý i na přírodní minerální vody, neznámější je Mattoni. Velká spojitost s lázeňstvím jsou také velice známé lázeňské oplatky, mají je rádi ne jen místní obyvatelé, ale především lázeňští hosté z celého světa. Karlovy Vary kromě toho prosluly ještě bylinným likérem Becherovka a uměním sklářů společnosti Moser. Město Chodov proslavil růžový porcelán, který se vyváží do celého světa. Z kulturní oblasti je to především Mezinárodní filmový festival Karlovy Vary, který nabízí setkání tvůrců domácích i zahraničních.⁴⁶

Smlouvy uzavřené s dalšími regiony

Partnerské regiony Karlovarského kraje jsou aktuálně následující:⁴⁷

- Chanqing (Čína 2007);
- Moskva (Ruská federace 2006);
- Bavorsko (Německá spolková republika 2004);
- Sasko (Německá spolková republika 2002);
- Irkutsk (Ruská federace, v jednání);
- Autonomní republika Krym (Ukrajina 2012);
- Akmolinský region (Kazachstán 2012);
- Vajoc Dzor (Arménie 2014).

Zapojení do euroregionů

Na území dnešního Karlovarského kraje od roku 1993 zasahuje operační prostor Euroregionu Egrensis, který se zabývá hospodářstvím, dopravou a trhem práce cestovního ruchu, lázeňstvím a turistikou, vzděláváním, kulturou, sportem, zemědělstvím, ochranou a tvorbou životního prostředí. Jeho projektem je například „Dálková cyklistická trasa po oblasti EUREGIA EGRENSIS“, byla vybudována z důvodů turismu v trojúhelníku Bavorsko – Čechy – Sasko/Duryňsko, jehož úkolem je ochrana životního prostředí.⁴⁸

⁴⁶ Charakteristika kraje. Karlovarský kraj. <http://www.kr-karlovarsky.cz/samosprava/Stranky/karlov_kraj.aspx>

⁴⁷ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Karlovarský kraj.

<http://www.kr-karlovarsky.cz/samosprava/vnejsi_vztahy/Stranky/vztahy.aspx>

⁴⁸ Euroregiony Karlovarského kraje. Český statistický úřad.

<http://www.czso.cz/xk/redakce.nsf/i/euroregion_egrensis>

Konkrétní příklady spolupráce

Karlovarský kraj se od začátku své působnosti logicky zaměřil v oblasti mezinárodních vztahů na svého bezprostředního souseda Německo. Společná hranice Karlovarského kraje s Německem měří 232,109 km z toho 132,968 km se Saskem a 99,141 km s Bavorskem, karlovarský region spojuje s Německem celkem 8 mezinárodních silničních hraničních přechodů, 5 se Saskem a 3 s Bavorskem. Otázky řešení společných projektů v příhraničních oblastech byly a jsou vnímány jako potřebné pro regionální rozvoj, pro lepší integraci Karlovarského kraje do společného evropského prostoru. To se týká například budování dalších hraničních spojení.⁴⁹

Programové prohlášení Rady kraje

Pokud nahlédneme do programových dokumentů kraje, pak sledované téma je tam více či méně zmíněno v celé řadě pasáží. Rada Karlovarského kraje ve volebním období let 2012 až 2016 se chce v oblasti mezinárodních vztahů zaměřit zejména do podpory a rozvoje cestovního ruchu, kulturního a společenského poznání a také do oblasti rozvoje na úseku ekonomické spolupráce s využitím již vytvořených partnerských vztahů. Pro podporu a rozvoj mezinárodních vztahů se bude tato činnost zaměřovat na realizaci konkrétních projektů. Například vytvoření pozitivního pohledu na Karlovarský kraj v partnerských městech a regionech, zvýšení počtu zahraničních návštěvníků v Karlovarském kraji, spolupráce mezi informačně-turistickými službami, Letiště Karlovy Vary s.r.o. – zvýšení počtu cestujících do Karlovarského kraje, Intenzivnější zapojení měst a obcí Karlovarského kraje do mezinárodní spolupráce, rozvoj spolupráce v oblasti lázeňského lékařství, cestovního ruchu a zachování objektů kulturního dědictví, rozvíjení kontaktů mezi společenskými partnery, obchodními a průmyslovými komorami, odbornými organizacemi a hospodářskými subjekty, organizacemi malého a středního podnikání, vytipování konkrétních zakázek pro podnikatele Karlovarského kraje v zahraničí.⁵⁰

Angažmá v mezinárodních organizacích

Karlovarský kraj od roku 2012 nemá stálé zastoupení v Bruselu, vše řeší z krajské kanceláře. Jeho zastoupení spočívalo v účasti při odborných evropských debatách o aktuálních tématech, konferencích, výstavách, prezentačních akcích, získávání a výměna informací, zkušeností a kontaktů se zahraničními regiony Evropské unie v oblastech zájmu Karlovarského kraje, spolupráce se zastoupeními partnerských regionů v Bruselu.⁵¹

⁴⁹ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Karlovarský kraj.

<http://www.kr-karlovarsky.cz/samosprava/vnejsi_vztahy/Stranky/vztahy.aspx>

⁵⁰ Programové prohlášení Karlovarského kraje. Karlovarský kraj.

<http://www.kr-karlovarsky.cz/samosprava/Documents/prohlaseni_rada_2012_2016.pdf>

⁵¹ Zastoupení kraje v Bruselu. Karlovarský kraj.

<<http://www.kr-karlovarsky.cz/samosprava/brusel/Stranky/Brusel2.aspx>>

Plzeňský kraj

Plzeňský kraj leží na jihozápadě České republiky. Svým severozápadním okrajem sousedí s Karlovarským krajem, na severu s Ústeckým krajem, na severovýchodě se Středočeským krajem a na východě s Jihočeským krajem, ale jeho nejdelší hranici se nachází na jihozápadě se Spolkovou republikou Německo (Bavorskem). Svou rozlohou 7 561 m² je Plzeňský kraj třetím největším krajem v České republice. Počet obyvatel ke dni 21. března 2014 v Ústeckém kraji 573 469. Kraj má sedm okresů, Domažlický, Klatovský, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycanský a Tachovský. V Plzeňském kraji se nachází pohoří Šumava, Český les a Plzeňská kotlina. Mezi nejvýznamnější průmyslová odvětví zastoupená v Plzeňském kraji patří strojírenství, potravinářství, průmysl stavebních hmot a keramiky, výroba a distribuce energií, hutnictví. Plzeň je také velice známá Plzeňským prazdrojem kde se vyrábí mnoho druhů piv. V kraji působí dvě vysoké školy, Západočeská univerzita a Lékařská fakulta Univerzity Karlovy v Praze. Obě vysoké školy vysokou kvalitou výuky a zaměřením vyučovaných oborů přitahují studenty nejen z Plzeňska, ale i z jiných regionů České republiky a zahraničí.⁵²

Smlouvy uzavřené s dalšími regiony

Partnerské regiony kraje jsou v současnosti následující:⁵³

- Horní Falc (Spolková republika Německo 2001);
- Bavorsko (Spolková republika Německo 2001);
- Bergamo (Itálie 2001);
- Jämtland (Švédsko, v jednání);
- Northamptonshire (Spojené království 2006);
- Zhejing (Čínská lidová republika 2007);
- Caras-Severin (Rumunsko 2009);
- Franche-Comté (Francie 2008);
- Severdlovská oblast (Ruská federace 2009);
- Bjelovarsko-bilogorská župa (Chorvatsko 2011);
- Východokazašská oblast (Kazachstán 2012).

---

⁵² Charakteristika kraje. Plzeňský kraj. <<http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/plzensky-kraj>>

⁵³ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Plzeňský kraj.

<<http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/zahranicni-vztahy>>

Ilustrace: Část partnerských regionů Plzeňského kraje⁵⁴**Zapojení do euroregionů**

V Plzeňském kraji se nachází Euroregion Egrensis, Euroregion Šumava a Evropský region Dunaj-Vltava. Euroregion Egrensis vznikl v roce 1993 na základě společné dohody o sloučení tří pracovních sdružení Čechy, Bavorsko a Vogtlandsko/ Západní Krušnohoří. Jejich cílem je všestranně působit ve prospěch prohloubení a rozvíjení přátelských vztahů nejen v rámci západočeského regionu, ale také mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo. Zahraničními partnery Euroregionu Šumava jsou Euregio Bayerischer Wald – Unterer Inn v Bavorsku a Regionalmanagement Mühlviertel v Horním Rakousku. Dohromady s těmito partnery tvoří Euroregion Šumava jeden přeshraniční celek. Činností Euroregionu Šumava je zkvalitnění a koordinace přeshraniční spolupráce, reprezentace regionů a výměna informací. Evropský region Dunaj-Vltava byl založen roku 2012 v Linci zástupci sedmi partnerských regionů. Partnery se staly země Horní Rakousko, dolnorakouské části Mostviertel a Waldviertel, za Českou republiku kraje Plzeňský, Jihočeský a Kraj Vysočina, za Německo Horní Falcko a Dolní Bavorsko s Altöttingem.⁵⁵

⁵⁴ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Plzeňský kraj. <<http://portal.kr-plzensky.cz/article.asp?sec=576>>

⁵⁵ Euroregiony Plzeňského kraje. Český statistický úřad. <<http://www.czso.cz/xp/redakce.nsf/i/euroregiony>>

Konkrétní příklady spolupráce

Podstatnou roli v zahraničních vztazích Plzeňského kraje hraje přeshraniční spolupráce s vládami Horního Falcka a Dolního Bavorska. Určité oblasti spolupráce se rozvíjejí obzvláště v pracovních skupinách hospodářství, cestovní ruch, doprava, ochrana životního prostředí, zemědělství a komunální spolupráce. Mezi stálé akce v rámci přeshraniční spolupráce náleží mimo jiné také regionální konference, které se uskutečňují střídavě v České republice a ve Spolkové republice Německo.⁵⁶

Programové prohlášení Rady kraje

Rada Plzeňského kraje programové prohlášení nemá vytvořeno ani jiný strategický dokument, který by shrnoval vize a úkoly, k jejichž plnění se volení zástupci kraje přihlásili.⁵⁷

Angažmá v mezinárodních organizacích

Evropská kancelář Plzeňského kraje v Bruselu začala své působení dne 3. ledna 2006 jako detašované pracoviště Krajského úřadu Plzeňského kraje. Nejdůležitějším úkolem, bude prosazování zájmů kraje v evropských institucích, zejména v Evropské komisi, Evropském parlamentu a ve Výboru regionů, monitorování vývoje různých politik Evropské unie, které mohou mít vliv na kraj, a v neposlední řadě prezentace Plzeňského kraje jak u institucí Evropské unie, tak u veřejnosti v Belgii.⁵⁸

---

⁵⁶ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Plzeňský kraj.

<<http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/zahranicni-vztahy>>

⁵⁷ Programové prohlášení Rady Plzeňského kraje. Plzeňský kraj.

<<http://www.plzensky-kraj.cz/cs/clanek/predpis-pro-komunikaci-s-medii-a-programove-prohlaseni>>

⁵⁸ Zastoupení v Bruselu. Plzeňský kraj.

<<http://www.plzensky-kraj.cz/cs/kategorie/evropska-kancelar-plzenskeho-kraje-v-bruselu>>

Jihočeský kraj

Jihočeský kraj leží na jihu České republiky, svým jižním okrajem tvoří státní hranici s Rakouskem a Spolkovou republikou Německo, dále potom sousedí s Plzeňským krajem, Středočeským krajem, Krajem Vysočina a Jihomoravským krajem. Příhraniční charakter kraje umožňuje efektivní přeshraniční spolupráci ve výrobní oblasti i v oblasti služeb spolu s rozvojem cestovního ruchu, kde je využívána celková zajímavost kraje s méně narušenou přírodou a množstvím kulturních památek. Na jihozápadě je kraj obklopen Šumavou, na severozápadě výběžky Brd, na severu Středočeskou žulovou vrchovinou, na východě Českomoravskou vrchovinou a na jihovýchodě Novohradskými horami. Jihočeský kraj má rozlohu 10 056 m² s počtem obyvatel ke dni 21. března 2014 je 636 707. Jihočeský kraj je vnímán obzvláště jako zemědělská oblast s rozvinutým rybníkářstvím a lesnictvím. Území kraje bylo vždy spíše charakteru turistického nežli průmyslového. Jihočeský kraj má 7 okresů, České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Písek, Prachatice, Strakonice a Tábor. Největším okresem je Jindřichův Hradec. Kraj je především znám díky svým historickým památkám a řadě turisticky atraktivních míst.⁵⁹

Smlouvy uzavřené s dalšími regiony

Partnerské regiony kraje jsou v současnosti následující:⁶⁰

- Bretaň (Francie v jednání);
- Dolní Rakousko (Rakousko 2002);
- Dolní Bavorsko (Spolková republika Německo 2002);
- Horní Rakousko (Rakousko 2001);
- Kanton Bern (Švýcarsko 2002);
- Košický samosprávný kraj (Slovensko 2004);
- Lethbridge (Kanada 2007);
- Troms (Norsko 2005);
- Provincie Dak Lak, Lam Dong, Binh Thuan (Vietnam 2010);
- Severdlovská oblast (Ruská federace 2013).

Zapojení do euroregionů

V Jihočeském kraji se nacházejí tři Euroregiony, Euroregion Silva Nortica, Euroregion Šumava a Evropský region Dunaj-Vltava. Euroregion Silva Nortica byl založen v roce 2002 na slavnostním shromáždění v Hospodářském parku České Velenice/Gmünd.⁶¹

Evropský region Dunaj- Vltava je trilaterálním pracovním společenstvím sousedících regionů ze Spolkové republiky Německo, České republiky a Rakouské republiky. Slouží k budování

⁵⁹ Charakteristika Jihočeského kraje. Český statistický úřad.

<http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje>

⁶⁰ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Jihočeský kraj.

<http://www.kraj-jihocesky.cz/333/partneri_jihoceskeho_kraje_v_zahranicni_spolupraci.htm>

⁶¹ Euroregiony Jihočeského kraje. Český statistický úřad. <<http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/euroregiony>>

trilaterální spolupráce ku prospěchu zde žijících obyvatel, k posílení regionu v rámci konkurenceschopnosti regionů a k realizaci evropské myšlenky. Po tříleté fázi příprav začala založením Evropského regionu Dunaj-Vltava práce formou pracovního společenství, které se v pilotní fázi věnuje spolupráci a dalšímu rozvoji partnerských regionů v sedmi následujících perspektivních oblastech, výzkum a inovace, kooperace vysokých škol, kooperace podniků a vytváření klastrů, kvalifikované pracovní síly a pracovní trh, cestovní ruch, obnovitelné zdroje energií a energetická efektivnost, mobilita, dostupnost a doprava.

Konkrétní příklady spolupráce

Nejpodstatnějšími partnery Jihočeského kraje jako regionu v zahraniční spolupráci jsou jeho bezprostřední sousedé, Horní Rakousy, Dolní Rakousy a vládní kraj Dolní Bavorsko. S těmito regiony uzavřel Jihočeský kraj písemné dohody o spolupráci, které vytváří pro spolupráci potřebný institucionální rámec a definují oblasti, ve kterých bude tato spolupráce především probíhat.⁶²

Dohody spočívají ze jména v těchto oblastech, územní plánování a hraniční přechody, doprava, kultura, partnerství obcí a měst, vzdělávání, sport, cestovní ruch, životní prostředí, ochrana před katastrofami, záchranný systém, ochrana veřejného pořádku.

Programové prohlášení Rady kraje

Rada Jihočeského kraje programové prohlášení nemá vytvořeno. Existuje pouze koaliční smlouva v rámci Zastupitelstva Jihočeského kraje.

Angažmá v mezinárodních organizacích

Jihočeský kraj má kancelář se stálým zastoupením v Bruselu, jeho hlavní činností je informovat představitele krajů a zainteresované veřejné i privátní subjekty v kraji o politickém vývoji v Evropské unii, především se zaměřením na politiku regionálního rozvoje, navazovat a udržovat kontakty s institucemi Unie a propagovat kraj jak z turistického hlediska, tak i pro investiční aktivity.⁶³

---

⁶² Zahraniční vztahy. Partnerská města. Jihočeský kraj.

<http://www.kraj-jihocesky.cz/333/partneri_jihoceskeho_kraje_v_zahranicni_spolupraci.htm>

⁶³ Zastoupení v Bruselu. Jihočeský kraj.

<http://www.kraj-jihocesky.cz/1727/kancelar_jihoceskeho_kraje_v_bruselu.htm>

Pardubický kraj

Pardubický kraj leží na východě České republiky a sousedí se Středočeským krajem, Královehradeckým krajem, Olomouckým krajem, Jihomoravským krajem a krajem Vysočina. Na severovýchodní straně má kraj hranici s Polskem. Pardubický kraj je tvořen ze čtyř okresů, Chrudim, Pardubice, Svitavy a Ústí nad Orlicí. Jeho rozloha zabírá 5,7 % České republiky, což je 4 519 km². Počet obyvatel ke dni 21. března 2014 v Pardubickém kraji 515 985. Průmyslová výroba má různorodou strukturu. Nejsilnější je všeobecné strojírenství, pak také průmysl textilní, oděvní, kožedělný, nejvyšší podíl na celostátní produkci má průmysl chemický. Významný je ale i zemědělský sektor. V Pardubickém kraji je kvanta přírodních pozoruhodností, památek a pamětihodností. Mezi ně patří Chráněná krajinná oblast Železné hory, Chráněná krajinná oblast Žďárské vrchy, Chráněná krajinná oblast Orlické hory, oblast Polabí či masív Králického Sněžníku.⁶⁴

Smlouvy uzavřené s dalšími regiony

Partnerské regiony kraje jsou v současnosti následující:⁶⁵

- Dolnoslezské vojvodství (Polsko 2003);
- Tübingen a Reutlingen (Spolková republika Německo 2003);
- Prešovský kraj (Slovenská republika 2002);
- Centre (Francie 2003);
- Abruzzo (Itálie 2004).

⁶⁴ Charakteristika Pardubického kraje. Český statistický úřad.

<[http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_\(udaje_za_rok_2012\)](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/charakteristika_pardubickeho_kraje_(udaje_za_rok_2012))>

⁶⁵ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Pardubický kraj. <<http://www.pardubickykraj.cz/zahranicni-vztahy>>

Ilustrace: Partnerské regiony Pardubického kraje

Zapojení do euroregionů

Pardubický kraj vstoupil do Euroregionu Glacensis v roce 2002, důvodem bylo umožnění intenzivnější spolupráce, vzájemné podpory a realizace projektů v česko-polském příhraničí. Euroregion podporuje rozvoj Evropského integračního procesu, spolupráci v otázkách územního plánování, spolupráci v hospodářské a obchodní oblasti, zachování zlepšení životního prostředí, spolupráci při likvidaci požárů a přírodních katastrof, spolupráci v oblasti školství, mládeže a tělovýchovy na území Euroregionu, spolupráci v humanitární, sociální oblasti a zajištění bezpečnosti občanů⁶⁶

Konkrétní příklady spolupráce

Jedním ze zahraničních partnerů je Dolnoslezské vojvodství, které se nachází v Polsku. Polsko je jediným státem, se kterým má Pardubický kraj společnou hranici. Dolnoslezské vojvodství se sídelním městem Wroclaví je nejen naším přímým sousedem, ale i partnerem. Dne 22. dubna 2003 byla v Žamberku uzavřena dohoda na úrovni nejvyšších reprezentantů krajů – hejtmána a maršálka. Spolupráce se zaměřuje hlavně na společné aktivity v příhraničních oblastech včetně budování infrastruktury, obnovy obcí a rozvoje cestovního ruchu a vzájemných kulturních aktivit. Pardubický kraj aktivně spolupracuje s Dolnoslezským vojvodstvím.⁶⁷

⁶⁶ Euroregion. Pardubický kraj. <<http://www.pardubickykraj.cz/aktuality/29887/vstup-pardubickeho-kraje-do-euroregionu-glacensis?previev=archiv>>

⁶⁷ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Pardubický kraj. <<http://www.pardubickykraj.cz/zahranicni-vztahy>>

Programové prohlášení Rady kraje

Pokud nahlédneme do programových dokumentů kraje, pak sledované téma je tam více či méně zmíněno v celé řadě pasáží. Rada pardubického kraje ve svém programovém prohlášení uvádí, že se chce aktivně účastnit přípravy příštího programového období 2014+ a nezbytných strategických dokumentů, při tom bude spolupracovat s ostatními kraji a partnerskými regiony v zahraničí, připraví krajské projekty na čerpání prostředků z fondů Evropské unie, bude prosazovat zájmy rozvoje kraje při přípravě dokumentů, Politika územního rozvoje České republiky a Strategie regionálního rozvoje České republiky chtějí usilovat o vyvážený a udržitelný rozvoj území Pardubického kraje, dále chtějí dbát na snižování rozdílů mezi jednotlivými částmi včetně příhraniční oblasti s Polskem a přitom budou spolupracovat s dotčenými městy, obcemi, svazky obcí a dalšími aktéry regionálního rozvoje, zasadí se o urychlení přípravy a realizace důležitých infrastrukturních projektů na území kraje (rychlostní silnice R 35 a R 43, dokončení splavnění Labe, rozvoj letiště v Pardubicích, zdvoukolejnění železniční trati Pardubice – Hradec Králové, obchvaty měst aj.), dokončí realizaci krajských projektů schválených k podpoře z evropských fondů, budou aktivně vyhledávat a využívat veškeré další možnosti čerpání dotací z evropských fondů pro financování rozvojových projektů kraje.⁶⁸

Angažmá v mezinárodních organizacích

Pardubický kraj má své stálé zastoupení v Bruselu od roku 2007 a jeho Hlavní činností zastoupení bude získávání informací z evropských institucí, vyhledávání příležitostí pro Pardubický kraj a podporování jeho iniciativ. Mělo by pomoci také k lepšímu přístupu k programům finanční pomoci Evropské unie a propagovat kraj v evropských institucích.⁶⁹

---

⁶⁸ Programové prohlášení Rady kraje. Pardubický kraj.

<<http://www.pardubickykraj.cz/programove-prohlaseni-rady-pk>>

⁶⁹ Zastoupení v Bruselu. Pardubický kraj.

<<http://www.pardubickykraj.cz/aktuality/45529/pardubicky-kraj-se-stehuje-do-bruselu?previev=archiv>>

Královehradecký kraj

Královehradecký kraj se nachází na severovýchodní části České republiky a sousedí s Libereckým a Pardubickým krajem, se kterými tak vytvářejí severovýchodní oblast. Jeho sousedem je dále Středočeský kraj. Hranici kraje také tvoří více jak z jedné třetiny státní hranice s Polskem v délce asi 208 km. Pohoří zde můžeme najít na severovýchodě Krkonoše a Orlické hory, které na jihu a jihozápadě přecházejí do úrodné Polabské nížiny. Královehradecký kraj je složen z pěti okresů, Jičín, Hradec Králové, Náchod, Rychnov nad Kněžnou, Trutnov. Největším okresem je Trutnov. Rozloha celého kraje je 4 759 m², což je šest procent rozlohy České republiky s touto rozlohou se Královehradecký kraj řadí na deváté místo v pořadí krajů.² Počet obyvatel ke dni 21. března 2014 v Královehradeckém kraji 551 909. Královehradecký kraj lze charakterizovat jako zemědělsko-průmyslový s bohatě rozvinutým cestovním ruchem. Průmysl je soustředěn do velkých měst, intenzivní zemědělství do oblasti Polabí. Největší soustředění cestovního ruchu v České republice se vyznačují Krkonoše. Národní park Krkonoše zasahuje na území kraje dvěma třetinami své výměry a nacházejí se zde nejcennější lokality parku.⁷⁰

Smlouvy uzavřené s dalšími regiony

Partnerské regiony kraje jsou v současnosti následující:⁷¹

- Dolnoslezské vojvodství (Polsko 2003);
- Banskobystrický kraj (Slovensko 2003);
- Sibiu (Rumunsko 2005);
- Čuvašská autonomní republika (Ruská federace 2009);
- Provincie Quang Binh (Vietnam 2011);
- Jižní Banát (Srbsko 2004);
- Autonomní oblast Vojvodina (Srbsko 2012).

Zapojení do euroregionů

Při hranicích s Polskem se rozvíjí mnoho forem přeshraniční spolupráce. Jednou z nich je Euroregion Glacensis, který vznikl v roce 1995 jako jeden z euroregionů působících na polsko-českém příhraničním území. Velký rozmach také zaznamenaly dobrovolné svazky obcí, v nichž se obce sdružují za účelem rozvoje svých území. Cílem Euroregionu Glacensis je podpora česko-polské přeshraniční spolupráce a rozvoje příhraničního území, která jsou spjata úzkými geografickými a historicko-politickými vazbami.⁷²

⁷⁰ Charakteristika. Královehradecký kraj.

<<http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/kralovehradecky-kraj/statisticke-udaje-108/>>

⁷¹ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Královehradecký kraj.

<<http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/zahranicni-vztahy/zahranicni-vztahy-25292/>>

⁷² Euroregion Glacensis. Královehradecký kraj.

<<http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/partneri/euroregion-glacensis-32965/>>

Konkrétní příklady spolupráce

Nejaktivnější spolupráci má Královehradecký kraj s Dolnoslezským vojvodstvím neboli Polskem. Jejich spolupráce začala v roce 2003 na základě podepsané dohody o spolupráci. Spolupráce se převážně zaměřuje na dopravu, cestovní ruch, zdravotnictví a sociální problematika, školství, životní prostředí a zemědělství, ekonomika, lidské zdroje, kultura, územní rozvoj a strategické plánování, informatika, přeshraniční spolupráci. Obě strany se navzájem navštěvují na různých pořádaných konferencích, kulturních a sportovních akcí. Například v minulém roce se na základě pozvání Dolnoslezského maršálka se hejtman společně s hejtmanem Pardubického kraje účastnili basketbalového zápasu Stars Match ve Wroclawi. Nejvyšší česká soutěž totiž spojila své síly s polskou Tauron Basket Ligou a obě strany se dohodly na dvouleté spolupráci.⁷³

Programové prohlášení Rady kraje

Pokud nahlédneme do programových dokumentů kraje, pak sledované téma není na tolik preferováno. Programové prohlášení Rady Královehradeckého kraje na volební období 2012-2016 je zpracované. Jejich cílem v zahraniční politice je převážně se věnovat evropským fondům, připravovat a realizovat projekty. Nadále chtějí udržovat úzkou spolupráci s partnerskými regiony v Polsku a Slovensku. Celkově se chtějí zaměřit na zvýšení návštěvnosti kraje na turisty z Polska, Německa, Nizozemska a Slovenska.⁷⁴

Angažmá v mezinárodních organizacích

Od 1. ledna 2007 zřídil Královehradecký kraj svou Evropskou kancelář v Bruselu. Provoz a činnost kanceláře zajišťuje pro Královehradecký kraj Centrum Evropského Projektování, regionální rozvojová agentura. Jeho činnostmi v zastupování jsou reprezentovat Královehradecký kraj v Bruselu, prosazovat a propagovat projekty, obecně zpracovávat a zajišťovat pro Královehradecký kraj informace z Bruselu, navazovat nová partnerství ve prospěch kraje a hlavně posilování pozice kraje v Bruselu a na evropské scéně vůbec.⁷⁵

---

⁷³ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Královehradecký kraj.

<<http://www.kr-kralovehradecky.cz/scripts/detail.php?pgid=200>>

⁷⁴ Programové prohlášení Rady Královehradeckého kraje. Královehradecký kraj.

<http://www.kr-kralovehradecky.cz/assets/kraj-volene-organy/volene-organy/rada/PPRKHK_2012_web.pdf>

⁷⁵ Zastoupení v Bruselu. Královehradecký kraj. <<http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/kraj-volene-organy/evropska-kancelar-brusel/otevreni-evropske-kancelare-kralovehradeckeho-kraje-v-bruselu-10903/>>

Kraj Vysočina

Pojmenování kraje Vysočina souvisí se faktem, že se tento správní celek rozkládá na podstatné části Českomoravské vrchoviny, vyvýšené zvlněné krajiny mezi oběma historickými zeměmi České republiky. Kraj sousedí s Jihočeským, Středočeským, Pardubickým a Jihomoravským krajem. Území Kraje Vysočina se sice státní hranice České republiky přímo nedotýká, jižní část kraje však zasahuje do její těsné blízkosti, a díky tomu se Vysočina společně s krajem Jihočeským a Jihomoravským zapojuje do řady aktivit v rámci přeshraniční spolupráce s Rakouskem. Povrch území je tvořen pahorkatinami Českomoravské vrchoviny. Region je atraktivní svým poměrně nízkým znečištěním ovzduší a relativně zdravými lesy, nacházejí se v něm též vodohospodářsky významné vodní plochy a zdroje vody. Rozloha kraje je 6 800 m², tím se kraj řadí mezi regiony nadprůměrné velikosti. Počet obyvatel v Kraji Vysočina ke dni 21. března 2014 je 510 209. Území kraje se skládá z pěti okresů, Havlíčkův Brod, Pelhřimov, Jihlava, Třebíč, Žďár nad Sázavou. Výhodou Vysočiny je zachované čisté životní prostředí. O kraji Vysočina se říká, že je zdravým ostrovem mezi třemi aglomeracemi – pražskou, brněnskou a vídeňskou. I díky tomu se jako první z krajů České republiky stal členem organizace zdravých měst a regionů.⁷⁶

Smlouvy uzavřené s dalšími regiony

Partnerské regiony kraje jsou v současnosti následující:⁷⁷

- Dolní Rakousko (Rakousko 2002);
- Champagne-Ardenne (Francie 2006);
- Nitranský samosprávný kraj (Slovensko 2006);
- Zakarpatská oblast (Ukrajina 2008).

---

⁷⁶ Charakteristika. Kraj Vysočina. <<http://www.kr-vysocina.cz/vitejte-na-vysocine/d-4000086/p1=1205>>

⁷⁷ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Kraj Vysočina.

<<http://www.kr-vysocina.cz/partnerske-regiony/ms-26641/p1=26641>>

Ilustrace: Partnerské regiony Kraje Vysočina

Zapojení do euroregionů

Evropský region Dunaj -Vltava byl založen dne 30. 6.2012 v Linci zástupci sedmi partnerských regionů. Partnery se staly země Horní Rakousko, dolnorakouské části Mostviertel a Waldviertel, české kraje Jihočeský, Plzeňský a Kraj Vysočina, Horní Falcko a Dolní Bavorsko s Altöttingem. Jejich společným cílem je inovace a výzkum, vysoké školy, spolupráce firem, trh práce, turistika, obnovitelné zdroje energií, doprava a kulturní sblížení. Každá s oblastí se bude snažit navrhnout a vytvářet různé aktivity a projekty.⁷⁸

Konkrétní příklady spolupráce

Kraj Vysočina uskutečňuje aktivní spolupráci se Zakarpatskou oblastí neboli Ukrajinou. Dohodu o spolupráci podepsali 28. února 2008 v Jihlavě. Cílem této spolupráci mezi oběma zeměmi spočívá v hospodářském rozvoji a růstu, školství a odborném vzdělávání, ve vědecko-technické spolupráci, ochraně a správě životního prostředí a kulturního a přírodního dědictví, cestovního ruchu, rozvoje venkova a měst, využívání strukturálních fondů a dalších rozvoj podporujících finančních a jiných zdrojů, kulturní, společenský a sportovní život, spolupráce mezi úřady a institucemi, zemědělství a také péči o lidské zdroje. Obě země se navzájem navštěvují a pomáhají si.⁷⁹

⁷⁸ Euroregiony kraje Vysočina. Český statistický úřad.

<http://www.czso.cz/xj/redakce.nsf/i/evropsky_region_dunaj_vltava>

⁷⁹ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Kraj Vysočina.

<http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4017316>

Programové prohlášení Rady kraje

Pokud nahlédneme do programových dokumentů kraje, pak sledované téma je tam více či méně zmíněno. Rada Kraje Vysočina má programové prohlášení na volební období let 2012 až 2016 kde se uvádí v regionálním rozvoji, že se Rada kraje zavazuje k zahraniční spolupráci v naplňování stávajících partnerství konkrétními aktivitami (Dolní Rakousko, Nitranský samosprávný kraj, Region Champagne-Ardenne, Zakarpatská oblast Ukrajiny) a k maximálnímu rozvoji všech druhů přeshraniční spolupráce.⁸⁰

Angažmá v mezinárodních organizacích

Stálá Kancelář kraje Vysočina v Bruselu byla zřízena na podzim roku 2007. Nachází se v Českém domě v Bruselu v blízkosti klíčových evropských institucí. Mezi hlavní úkoly kanceláře patří zisk a distribuce informací o činnosti institucí Evropské unie, vypisovaných výzvách k podávání projektů do evropských programů, propagace dobrého jména kraje Vysočina v Evropě, podpora spolupráce kraje Vysočina s partnerskými i dalšími evropskými regiony, ale i logistický servis při jednáních zástupců z kraje Vysočina v Bruselu. Kancelář Vysočiny v Bruselu není určena pouze potřebám krajské samosprávy, ale je k dispozici také různým dalším subjektům z Vysočiny — obcím, školským, kulturním, zdravotnickým a dalším veřejným organizacím, subjektům z neziskové sféry, ale i podnikatelům.⁸¹

---

⁸⁰ Programové prohlášení Rady Kraje Vysočina. Kraj Vysočina.

<http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4048183&n=programove-prohlaseni-rady-kraje-vysocina-pro-funkcni-obdobi-2012-2016>

⁸¹ Zastoupení v Bruselu. Kraj Vysočina.

<<http://www.kr-vysocina.cz/kancelar-kraje-vysocina-v-bruselu.asp?p1=26652>>

Jihomoravský kraj

Jihomoravský kraj se nachází v jihovýchodní části České republiky, jeho hraničními sousedy jsou Rakousko a Slovensko. V České republice kraj sousedí s krajem Vysočina, Jihočeským krajem, Pardubickým krajem, Olomouckým krajem a Zlínským krajem. Jihomoravský kraj je tvořen sedmi okresy: Blansko, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Hodonín, Vyškov a Znojmo. Rozlohou 7 195 km² se Jihomoravský kraj řadí na čtvrté místo v republice. Počet obyvatel ke dni 21. březnu 2014 je 1 170 078. Jihomoravský kraj patří k regionům s výrazným ekonomickým potenciálem. Zejména v posledních letech roste počet podnikatelských subjektů v oblasti počítačové technologie, telekomunikací, vývoje. Na nadprůměrné vzdělanostní úrovni obyvatel v kraji má podíl kvalitní systém vysokého školství. Specialitou jižní Moravy je především vinohradnictví evropské úrovně, v kraji je přes 90 % plochy vinic v rámci České republiky, pro kraj je typické množství malých producentů vína a vinných sklepů. Silnou tradici zde má pěstování ovoce a zeleniny. Severní oblasti kraje jsou významným centrem lesnictví a produkce dřeva. Významnou součástí regionální spolupráce, podporovanou zejména ze strany Krajského úřadu Jihomoravského kraje, je vytváření mikroregionů. Vznik mikroregionů je důležitým a pozitivním trendem pro společné prosazování zájmů a záměrů zejména venkovských obcí s cílem dosažení žádoucích změn ve všech obcích určitého území.⁸²

Smlouvy uzavřené s dalšími regiony

Partnerské regiony kraje jsou v současnosti následující:⁸³

- Provincie Bergamo (Itálie 2002);
- Bratislavský samosprávný kraj (Slovensko 2003);
- Department Gers (Francie 2007);
- Chanty-Mansijský autonomní okruh (Ruská federace 2008);
- Kaunas (Litevská republika v jednání);
- Leningradská oblast (Ruská federace v jednání);
- Lodžské vojvodství (Polsko 2005);
- Nižnonovgorodská oblast (Ruská federace 2003);
- Region Toskánsko (Itálie 2003);
- Trnavský samosprávný kraj (Slovensko 2006);
- Provincie Utrecht (Nizozemské království 2004);
- Region Varna (Bulharsko v jednání);
- Zadarská župa (Chorvatská republika 2007);
- Šumadijský okruh (Srbsko a Černá hora 2003);
- Dolní Rakousko (Rakousko 2009);
- Lichtenštejnské knížectví (v jednání);
- Oděská oblast (Ukrajina 2011).

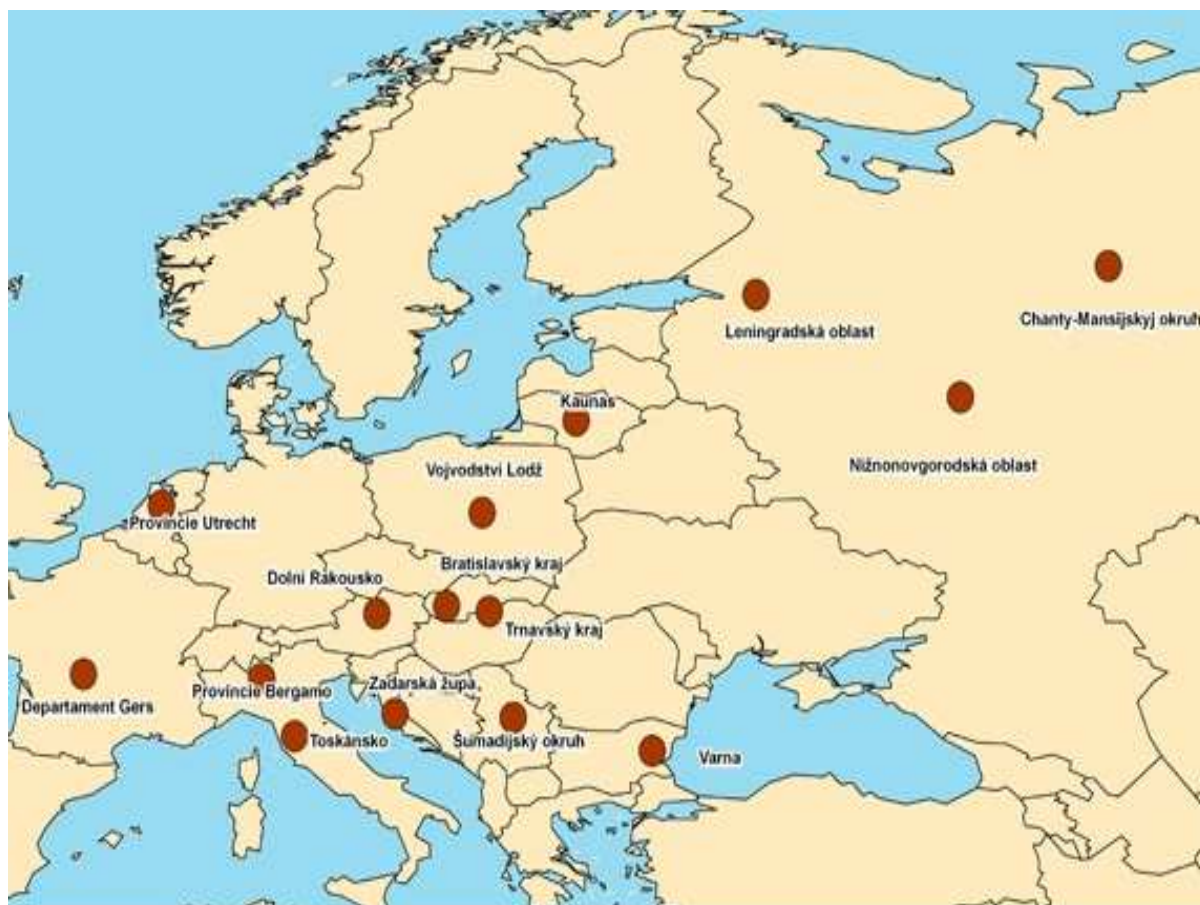
⁸² Charakteristika kraje. Jihomoravský kraj.

<<http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=27204&TypeID=2>>

⁸³ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Jihomoravský kraj.

<<http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=27&TypeID=1>>

Ilustrace: Partnerské regiony Jihomoravského kraje⁸⁴

Zapojení do euroregionů

Vytvoření přeshraničního sdružení Euroregionu Pomoraví bylo v roce 1999 jejich cílem je v duchu přátelství, vzájemným poznáváním a sblížováním lidí a kultur národů z obou břehů Moravy posílit přeshraniční spolupráci v oblasti kulturně-společenských, ekonomických a ekologických aktivit s cílem trvale udržitelného rozvoje tohoto regionu Evropy zabezpečit harmonický rozvoj pohraničních oblastí. Velká spolupráce všech tří států: České republiky, Slovenské republiky a Rakouska.⁸⁵

Konkrétní příklady spolupráce

Bratislavský samosprávný kraj a Jihomoravský kraj podepsali dohodu o spolupráci dne 16. června 2003 v Brně. Jejich spolupráce je velice aktivní, každý rok uskutečňují různé projekty a aktivity. Například v roce 2011 se představitelé moravských a slovenských krajů dohodli na spolupráci při rozvoji Baťova kanálu. Uskutečňují navzájem různé konference a hodně se navštěvují.

⁸⁴ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Jihomoravský kraj.

<<http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=27&TypeID=1>>

⁸⁵ Sdružení obcí a měst Jižní Moravy. Euroregion Jihomoravského kraje.

<<http://www.somjm.cz/euroregion-pomoravi/>>

Programové prohlášení Rady kraje

Jihomoravský kraj programové prohlášení rady kraje žádné nemá na volební období let 2012 až 2016. Jihomoravský kraj má pouze programové prohlášení Jihomoravského kraje.⁸⁶

Angažmá v mezinárodních organizacích

Zastoupení Jihomoravského kraje při Evropské unii zprostředkovává kontakty a poskytuje informace o aktuálním dění v evropské politice, prezentuje a prosazuje zájmy Jihomoravského kraje u institucí Evropské unie, navazuje spolupráci Jihomoravského kraje s ostatními evropskými regiony a propaguje kraj v zahraničí. Mezi důležité oblasti, na které se při svém působení Zastoupení Jihomoravského kraje při Evropské unii zaměřuje a které jsou v souladu se Strategií rozvoje Jihomoravského kraje, patří moderní technologie a produkty s vysokou přidanou hodnotou, vzdělávání, kvalitní životní prostředí a krajina, zemědělství, rozvoj venkova a také doprava.⁸⁷

---

⁸⁶ Programové prohlášení Rady Jihomoravského kraje. Jihomoravský kraj.

<<http://www.kr-jihomoravsky.cz/Default.aspx?ID=214836&TypeID=2>>

⁸⁷ Zastoupení v Bruselu. Jihomoravský kraj. <<http://www.southern-moravia.eu/o-zastoupeni.php>>

Olomoucký kraj

Olomoucký kraj se nachází ve střední části Moravy a zasahuje i do její severní části. Člení se na pět okresů, Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov a Šumperk. Olomoucký kraj má na severu 104 km dlouhou mezistátní hranici s Polskem, na východě sousedí s Moravskoslezským krajem, na jihu se Zlínským a Jihomoravským krajem a na západě s krajem Pardubickým. Pohoří zde můžeme najít například Jeseníky. Rozloha kraje je 5 267 m² což je 6,7 % České republiky. Počet obyvatel ke dni 21. března 2014 je 636 356. Jižní a centrální část kraje patří mezi oblasti s nejúrodnější půdou. Průměrné výnosy pěstovaných plodin, ječmene jarního, pšenice ozimé, řepky i technické cukrovky dosahují v celé České republice nejvyšších hodnot. V Olomouckém kraji působí řada obvyklých průmyslových podniků. Na zemědělskou výrobu navazuje množství potravinářských podniků, z dalších odvětví průmyslu je rozvinutý textilní a oděvní průmysl, výroba strojů a zařízení, průmysl optiky a optických zařízení a mnoho dalších. Předpokladem pro další rozvoj regionu je strategicky výhodná poloha, dopravní dostupnost, rozvinutá infrastruktura, dostatek kvalifikovaných pracovních sil i vstup zahraničních investorů.⁸⁸

Smlouvy uzavřené s dalšími regiony

Partnerské regiony kraje jsou v současnosti následující:

- Provincie Reggio Emilia (Itálie 2004);
- Jižní Dánsko (Dánsko 2008);
- Opolské Vojvodství (Polsko 2002);
- Autonomní oblast Vojvodina (Republika Srbsko 2003);
- Župa Baranya (Maďarsko 2004);
- Landkreis Würzburg (Spolková republika Německo 2005);
- Kostromská oblast (Ruská federace 2004);
- Gradd (Kentucky, Spojené státy americké 2007);
- Ganja (Ázerbájdžán 2012).

---

⁸⁸ Olomoucký kraj: Charakteristika. Český statistický úřad.
<http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/charakteristika_kraje>

Ilustrace: Partnerské regiony Olomouckého kraje.⁸⁹

Zapojení do euroregionů

Dohoda o založení Euroregionu Praděd byla podepsána 2. července 1997 v Jeseníku. Na základě rámcové smlouvy je cílem euroregionu podpořit spolupráci mezi oběma stranami jak Polskou, tak i Českou republikou v ekonomickém rozvoji a zlepšovat kvalitu života lidí, územním plánováním, výstavbou a přizpůsobením přeshraničních struktur, ochranou životního prostředí, předcházením katastrofám a likvidací jejich následků, rozvojem kulturní výměny a cestovního ruchu, která podporuje společné kulturní dědictví, usnadňováním mezilidských vztahů, sociální a humanitární pomoc.⁹⁰

⁸⁹ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Olomoucký kraj.

<<http://www.kr-olomoucky.cz/prehled-partnerskych-regionu-ol-kraje-na-mape-fotogalerie-292.html>>

⁹⁰ Euroregion Olomouckého kraje. Český statistický úřad.

<[http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/8A0030077B/\\$File/33008214.pdf](http://www.czso.cz/csu/2014edicniplan.nsf/t/8A0030077B/$File/33008214.pdf)>

Konkrétní příklady spolupráce

Olomoucký kraj podepsal dohodu o partnerství s Opolským vojvodstvím (Polskem) dne 9. července 2002. Jejich spolupráci můžeme charakterizovat, dobré vztahy, rozvinutá spolupráce. Specifika – přímé sousedství – příhraniční spolupráce, geografická blízkost, široká škála kontaktů a oblastí spolupráce, např. na úrovni vysokých škol, krizového řízení, cestovního ruchu, kultury, v roce 2012 oslavy 10 let podpisu smlouvy, spolupráce na úrovni odborných komisí a výborů. Jejich spolupráce je opravdu velice aktivní.

Programové prohlášení Rady kraje

Pokud nahlédneme do programových dokumentů kraje, pak sledované téma v pár bodech nalezneme. Rada Olomouckého kraje, složená ze zástupců České strany sociálně demokratické a Komunistické strany Čech a Moravy, deklarovala pro volební období 2012 – 2016 na základě uzavřené Koaliční smlouvy pro Olomoucký kraj programové cíle v oblasti zahraniční spolupráce, jimiž jsou naplňování a průběžná aktualizace Programu rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje, prosazování priority Olomouckého kraje na regionální, národní a evropské úrovni. Důsledně využívat nástrojů regionální politiky kraje, státu a Evropské unie na podporu rozvoje měst a obcí našeho kraje. Podporovat úsilí měst a obcí při vytváření podmínek pro domácí i zahraniční investory.⁹¹

Angažmá v mezinárodních organizacích

V Olomouckém kraji bylo založeno v červnu 2010 zájmové sdružení právnických osob OK4EU na základě zastupování Olomouckého kraje v Bruselu. Aktivní práci sdružení zahájilo v září 2011. Základním účelem OK4EU je zastupování zájmů regionu – Olomouckého kraje v institucích Evropské unie, dále dle možností v evropských sdruženích, sítích regionů. Posláním zájmového sdružení právnických osob OK4EU je zajistit zastupování zájmů členů sdružení – subjektů se sídlem na území Olomouckého kraje v institucích Evropské unie. Sdružení má členům vyjednat příležitosti, které plynou z členství České republiky v Evropské unii. Sdružení pozoruje evropskou legislativu a informuje o ní členy sdružení, udržuje kontakty se zástupci evropských institucí. Předává informace o vhodných dotačních titulech. Navazuje nová partnerství v evropských sítích a sdruženích, sleduje možnosti školení a stáží pro odbornou veřejnost. V neposlední řadě propaguje Olomoucký kraj v Bruselu prostřednictvím pořádání kulturních akcí.⁹²

⁹¹ Programové prohlášení Rady Olomouckého kraje. Olomoucký kraj.
<<http://www.kr-olomoucky.cz/programove-prohlaseni-rok-cl-1271.html>>

⁹² Zastoupení v Bruselu. Olomoucký kraj.
<<http://www.kr-olomoucky.cz/zastoupeni-olomouckeho-kraje-v-bruselu-cl-181.html>>

Moravskoslezský kraj

Kraj leží na severovýchodě České republiky a tvoří jednu z nejvíce okrajových částí. Na severu a východě hraničí s polskými vojvodstvími – Slezským a Opolským, na jihovýchodě s Žilinským krajem na Slovensku. V rámci krajského uspořádání je lemován Olomouckým krajem a na jihu se letmo dotýká kraje Zlínského. Moravskoslezský kraj je vymezen okresy na 6 okresů, Bruntál, Frýdek-Místek, Karviná, Nový Jičín, Opava a Ostrava. Jeho rozloha je 5 427 m², více než polovina kraje zaujímá zemědělská půda, na dalších více jak 35% se rozprostírají lesní pozemky. Počet obyvatel ke dni 21. 3. 2014 je v kraji 1 221 832. Od 19. století kraj patřil, a také v současnosti patří, mezi nejdůležitější průmyslové regiony střední Evropy. Jádrem je ostravsko-karvinská průmyslová a těžební pánev, jejíž industrializace byla úzce spojena s využíváním místního nerostného bohatství, zejména kvalitního koksovatelného černého uhlí a s navazujícím rozvojem těžkého průmyslu a hutnictví.⁹³

Smlouvy uzavřené s dalšími regiony

Partnerské regiony kraje jsou v současnosti následující:⁹⁴

- Lotrinsko (Francie 2001);
- Slezské vojvodství (Polsko 2001);
- Opolské vojvodství (Polsko 2008);
- Žilinský samosprávný kraj (Slovenská republika 2003);
- Vologodská oblast (Ruská federace 2005);
- Benátský kraj (Itálie 2012);
- Doněcká oblast (Ukrajina 2011);
- Západokazašská oblast (Republika Kazachstán 2010);
- Provincie Khanh Hoa (Vietnam 2001);
- Provincie Binh Thuan (Vietnam 2012);
- Provincie Jiangsu (Čínská lidová republika 2013);
- Provincie Jellanam-do (Korejská republika v jednání).

Zapojení do euroregionů

Příhraniční charakter kraje poskytuje možnosti efektivní spolupráce ve výrobní sféře, rozvoji infrastruktury, v ochraně životního prostředí, v kulturně-vzdělávací činnosti a především v oblasti turistického ruchu. Za tímto účelem působí na území kraje v současné době čtyři euroregiony – Beskydy, Praděd, Silesia a Těšínské Slezsko. Euroregion Beskydy vznikl v roce 2000 v Rajczy (Polská republika). Spolupráce se do vzniku Euroregionu realizovala především na individuální spolupráci jednotlivých měst a obcí. Euroregion Praděd působí od roku 1991 a jedním z nejmladších na česko-polských hranicích je Euroregion Silesia byl založen v roce 1998. Euroregion Těšínské Slezsko ležící v pohraniční oblasti severovýchodní části České

⁹³ Charakteristika kraje. Moravskoslezský kraj.

<http://o-kraji.kr-moravskoslezsky.cz/geograficke_informace.html>

⁹⁴ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Moravskoslezský kraj.

<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/partnerske_regiony.html>

republiky a jižního Polska, v těsném sousedství se Slovenskem, vznikl v roce 1998.⁹⁵

Konkrétní příklady spolupráce

Nejaktivnější spolupráci má kraj se sousedy přes hranice, Opolské Vojvodství, Slezské vojvodství v Polsku a Žilinským samosprávným krajem na Slovensku. S těmito regiony spolupracuje intenzivně nejen v rámci česko-polského a slovensko-českého operačního programu. Spoustu zahraničních partnerských obcí mají naše obce a města v Polsku a na Slovensku, velká spolupráce je v oblasti školství, dobrovolných hasičů apod.⁹⁶

Programové prohlášení Rady kraje

Moravskoslezský kraj má Programové prohlášení Rady kraje na volební období let 2013 až 2016. Jejich programové prohlášení je více specifikováno na jejich kraj. V zahraniční spolupráci chtějí jen rozvíjet spolupráci se zahraničními partnerskými regiony v oblasti cestovního ruchu.⁹⁷

Angažmá v mezinárodních organizacích

Co se týče stálého zastoupení v Bruselu, tak v současné době kraj nemá stálé zastoupení. Stálé zastoupení fungovalo od října 2010 a to pouze jen do roku 2012. Nyní kraj „spolupracuje“ s Evropskou unií prostřednictvím sdružení ACCESS Evropské unie. Pro kraj zpracovávají různé konzultace, analýzy, studie nebo vytipovávají zajímavé projekty.

---

⁹⁵ Euroregiony. Moravskoslezský kraj.

<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/regionalni_spoluprace.html>

⁹⁶ Zahraniční vztahy. Partnerská města; in: Moravskoslezský kraj

<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/partnerske_regiony.html>.

⁹⁷ Programové prohlášení Rady Moravskoslezského kraje. Moravskoslezský kraj.

<http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/programove_prohlaseni.html>

Zlínský kraj

Zlínský kraj se nachází na východě České republiky, kde jeho východní okraj tvoří hranici se Slovenskem. Na jihozápadě sousedí s krajem Jihomoravským, na severozápadě s Olomouckým a v severní části s krajem Moravskoslezským. Svou rozlohou 3 963 km² je čtvrtým nejmenším krajem v republice. Počet obyvatel ke dni 21. března 2014 je 586 299. Zlínský kraj je tvořen ze čtyř okresů: Zlín, Kroměříž, Uherské Hradiště, Vsetín. Spolu s Olomouckým krajem tvoří region soudržnosti Střední Morava. Průmyslový potenciál Zlínského kraje tvoří podniky zpracovatelského průmyslu. Především jde o podniky průmyslu kovodělného a dřevozpracujícího. Jejich typickou stránkou je však nízká úroveň modernizace výroby ve srovnání s České republiky. Zlínský kraj je populární turistickou oblastí, jeho lákavost vyplývá z množství přírodních, kulturních a historických památek.⁹⁸

Smlouvy uzavřené s dalšími regiony

Partnerské regiony kraje jsou v současnosti následující:⁹⁹

- Podkarpatské vojvodství (Polsko 2006);
- Samarská oblast (Ruská federace 2007);
- Lvovská oblast (Ukrajina 2013);
- Shenyang (Čínská lidová republika 2010);
- Shandong (Čínská lidová republika 2007);
- Hedmark (Norsko 2010);
- Piemonte (Itálie 2004);
- Trenčianský samosprávný kraj (Slovenská republika 2003);
- Žilinský samosprávný kraj (Slovenská republika 2005);
- Župa Vas (Maďarsko 2006).

Zapojení do euroregionů

Ve Zlínském kraji působí Euroregion Bílé Karpaty od roku 2000. Předmětem činnosti euroregionu Bílé Karpaty je všestranný rozvoj regionu Zlínského kraje a přilehlých příhraničních mikroregionů se zaměřením na přeshraniční spolupráci s partnerskými organizacemi ve Slovenské republice působícími na území Trenčianského kraje, kooperace a koordinace aktivit pro vytváření podmínek harmonického rozvoje příhraničních regionů a oblastí.¹⁰⁰

Konkrétní příklady spolupráce

Informace se autorce nepodařilo získat.

⁹⁸ Charakteristika kraje. Zlínský kraj. <<http://www.kr-zlinsky.cz/o-kraji-cl-17.html>>

⁹⁹ Zahraniční vztahy. Partnerská města. Zlínský kraj.

<<http://www.kr-zlinsky.cz/vyrocnni-zprava-zlinskeho-kraje-2012-cl-2531.html>>

¹⁰⁰ Euroregion. Zlínský kraj. <<http://www.erbbk.sk/main.php?r=1>>

Programové prohlášení Rady kraje

Rada Zlínského kraje programové prohlášení pro volební období let 2012 až 2016 má, ale není v něm uvedena žádná pasáž, výslovně se týkající zahraniční spolupráce.¹⁰¹

Angažmá v mezinárodních organizacích

Zlínský kraj v Bruselu působí od roku 2004 jako zastupitelská kancelář Zlínského kraje při Evropské unii. Kancelář je přímo v kontaktu s evropskými institucemi, vede s nimi dialogy a hájí zájmy společností a podnikatelů v kraji. Také přispívá k uskutečnění mezinárodních projektů a rozvíjení vnějších vztahů kraje.¹⁰²

---

¹⁰¹ Programové prohlášení Rady Zlínského kraje. Zlínský kraj. <<http://www.kr-zlinsky.cz/programove-prohlaseni-rady-zlinskeho-kraje-pro-volebni-obdobi-2012-2016-cl-2220.html>>

¹⁰² Aktivní činnosti zastoupení Zlínského kraje v Bruselu. Zlínský kraj. <<http://www.kr-zlinsky.cz/aktivni-cinnost-zastoupeni-zlinskeho-kraje-v-bruselu--aktuality-5626.html>>

Role asociace krajů

Asociace krajů České republiky (AKČR) je zájmovým sdružením právnických osob. Jejími členy je všech 13 krajů a hlavní město Praha. Přestože má existence AKČR krátkou historii, patří k nejrespektovanějším organizacím veřejné sféry, a to díky své schopnosti vést debatu o všech záležitostech, které ovlivňují činnost krajů, a tak i možnosti účinně pracovat v jejich prospěch.

Hlavním cílem AKČR je prosazování společných zájmů svých členů, tj. především péče o všestranný rozvoj území krajů a o potřeby občanů, kteří v nich žijí. AKČR poskytuje krajským samosprávám služby sahající od zastupování zájmů krajů vůči parlamentu, vládě a evropským institucím, až k vypracovávání různorodých zpráv, stanovisek a iniciativ v celé škále činností krajů, které zajišťují ze zákona AKČR si klade za cíl usnadňovat svým členům výměnu zkušeností v mnoha oblastech veřejné správy, od systému vzdělávání přes zdravotnictví, informační technologie, oblast sociálního zabezpečení a jeho reformu až po životní prostředí. AKČR poskytuje podporu krajům v jejich mezinárodních aktivitách a asistenci členům české národní delegace ve Výboru regionů. AKČR od svého vzniku významně ovlivňuje politické a společenské dění a podporuje společné zájmy a práva krajů, které se v AKČR spojily, v souladu s principy Evropské charty místních samospráv.¹⁰³

---

¹⁰³ Cíle Asociace krajů České republiky. Asociace krajů České republiky.
<<http://www.asociacekrajů.cz/verejnost-a-media/tiskove-zpravy-akcr/>>

Závěr

Hlavním cílem studie je problematika zahraniční politiky na úrovni vyšších územně samosprávných celků v České republice. Porovnání všech 14 krajů respektive 13 krajů a hlavního města Prahy, vyvrácení nebo potvrzení hypotéz, které byly na začátku stanoveny. V rámci práce byly porovnány jednotlivé kraje, jejich smlouvy se zahraničními partnery, programová prohlášení Rady kraje, zastoupení kraje v Bruselu a zapojení do euroregionů.

Úroveň těchto dokumentů z hlediska přeshraničních vztahů je rozdílná, co se týká do rozsahu i aktivit. Každý kraj programové prohlášení Rady kraje nemá. Některé kraje mají pouze programy rozvoje kraje, nebo strategické dokumenty. Málo který kraj do svého programového prohlášení rady kraje nezahrnuje zahraniční spolupráci, většina krajů je nakloněna k zahraniční spolupráci a má zájem spolupracovat aktivně.

První část studie je zaměřena na základní informace o vyšších územně samosprávných celcích neboli krajích, jejich stěžejní milníky týkající se existence vyšších územně samosprávných celků v České republice po roce 1993. Druhá část práce je věnována teoretickému konceptu devoluce a jeho pojmu, a co devoluce představuje, zahraniční politice na úrovni národní, versus aktivity na úrovni krajské a obecní samosprávy. Třetí část bakalářské práce se věnuje určitým aspektům „zahraniční politiky“ vyšších územně samosprávných celků v České republice, regionální politice příhraniční spolupráce. Nejrozsáhlejší část je poslední tedy čtvrtá, v té je probírán každý kraj zvlášť se zaměřením na jejich zahraniční politiku, euroregiony, partnerské regiony, programová prohlášení Rady krajů, angažmá mezinárodních organizací a role asociace krajů

Všechny tři hypotézy byly ze zjištěných informací potvrzeny. Hypotéza číslo 1: zabývající se úlohou vazby krajů na euroregiony a vlivu tohoto propojení na příhraniční spolupráci „se potvrdila. Kraje, které jsou zapojené do euroregionů, mají velkou spolupráci s regionem, s nímž mají společnou hranici a ve většině případů jsou velice aktivními partnery.

U hypotézy č. 2: Týkající se interakce s teritoriálně vzdálenějšími územími se na základě dostupných materiálů potvrdilo to, že je méně častá, méně intenzivní a to zejména z důvodu dostupnosti partnerů a vynaložených prostředků na překonání těchto překážek.

U hypotézy č. 3, která se věnovala specifickému rozměru této problematiky představující zapojení krajů do aktivit po linii Evropské unie, případně dalších mezinárodních organizací je vidět zapojení některých krajů prostřednictvím zastoupení v Bruselu, vzhledem k finanční náročnosti a přínosům s tímto spojeným však tuto možnost nevyužívají všechny kraje. Doposud nejsou na úrovni krajů založeny ani společné kanceláře partnerů a spolupráce probíhá pouze v rámci jednotlivých projektů.

Jednotlivé kraje se sdružují do Asociace krajů, kde koordinují své postupy ve společných otázkách. V rámci zahraniční politiky však jednotlivé kraje většinou plánují a realizují své záměry samostatně.